

KUNTA LIITTO

Jarkko Lahtinen & Mikko Svartsjö

Kotihoidontuen ja yksityisen hoidon tuen kuntalisät ja palveluseteli

**Selvitys kotihoidontuen ja yksityisen hoidon tuen kuntalisistä
ja niiden maksatusperusteista sekä palvelusetelistä**

Helsinki 2020

© Suomen Kuntaliitto ry
Helsinki 2020

Kuntaliitto
Toinen linja 14
PL 200, 00101 Helsinki
Puhelin 09 7711
www.kuntaliitto.fi

Sisältö

1	Johdanto	4
1.1	Kyselyn laajuus	4
1.2	Kyselyyn vuonna 2020 vastanneet kunnat.....	4
2	Kotihoidon tuen kuntalisä	6
2.1	Kotihoidon tuen kuntalisän suuruus.....	10
3	Yksityisen hoidon tuen kuntalisä	12
3.1	Yksityisen hoidon tuki hoitomuodoittain.....	15
3.1.1	Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus päiväkotitoiminnassa	15
3.2	Yksityisen hoidon tuen piirissä olevien lasten määrä.....	17
4	Varhaiskasvatuksen palvelusetelin käyttö kunnissa	19
4.1	Palvelusetelin arvo euroa/kuukausi	21
4.2	Palvelusetelin sääntökirja	22
4.3	Palvelusetelitoiminnan piirissä olevat lapset	26
4.4	Palvelun piiriin hyväksytyt toimijat	27
4.5	Palvelusetelin käytön vaikutus varhaiskasvatuksen kysyntään.....	28
5	Yksityisen toiminnan osuus kunnan varhaiskasvatuksesta	30
6	Kyselyn keskeiset tulokset	32
6.1	Vertailutietoa vuodesta 2008 alkaen.....	32
6.2	Vuoden 2020 kyselyn keskeiset tulokset	33
7	Johtopäätökset	35
8	Liitteet	39
8.1	Onko kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen kuntalisät sekä palveluseteli käytössä kunnassa?	39
8.2	Kyselylomake	46

1 Johdanto

Kuntaliitto selvitti lokakuussa 2020 Manner-Suomen kunnille suunnatulla kyselyllään varhaiskasvatuksen tilaa kunnissa. Tavallisesti kysely toteutetaan joka toinen vuosi keväisin, mutta tämän vuoden kysely siirrettiin syksyyn kevään 2020 COVID-19 pandemiatilanteen vuoksi.

Kyselyllä kartoitettiin kotihoidon ja yksityisen hoidon tuen kuntalisiä ja perusteita niiden maksamiseen sekä palvelusetelin käyttöä varhaiskasvatuksessa. Lisäksi kyselyllä kartoitettiin kuntien varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen periaatteita ja asiakasmaksulaki-muutoksen vaikutuksia maksutuottoihin.

Tämä raportti käsittelee varhaiskasvatuksen kotihoidon tuen kuntalisiä, yksityisen hoidon tuen kuntalisiä sekä palvelusetelin arvoa ja käyttöä varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen osalta julkaistaan erillinen selvitys.

1.1 Kyselyn laajuus

Varhaiskasvatusta koskevalla kyselyllä tarkoitetaan alle kouluikäisten lasten perheille tarjottavia lasten hoidon, kasvatuksen ja opetuksen hallinnon, palvelujen ja tukijärjestelmien kokonaisuutta.

Varhaiskasvatuksen järjestämistä säätelee varhaiskasvatuslaki (13.7.2018/540) ja lasten kotihoidon sekä yksityisen hoidon tukea säätelee laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta (20.12.1996/1128). Palvelusetelin osalta sovelletaan lakia sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (24.7.2009/569).

1.2 Kyselyyn vuonna 2020 vastanneet kunnat

Kuntaliiton kysely varhaiskasvatuksesta tehtiin sähköisenä Webropol -kyselynä lokakuussa 2020. Kysely oli auki 16. lokakuuta asti, mutta vastausaikaa pidennettiin 23. lokakuuta saakka. Kysely lähetettiin kuntien kirjaamoihin ja siihen vastasivat kunnissa varhaiskasvatuksesta vastaavat johtavat viranhaltijat. Kyselyyn vastasi Manner-Suomen kunnista 89,5 prosenttia (263 kuntaa). Manner-Suomessa oli kyselyn toteutushetkellä 294 kuntaa.

Tämä raportti käsittelee varhaiskasvatuksen kotihoidon tuen kuntalisiä, yksityisen hoidon tuen kuntalisiä sekä palvelusetelin käyttöä varhaiskasvatuksessa.

Vastaukset esitetään pääsääntöisesti suhteessa kysymyksiin vastanneiden määrään (% vastanneista). Vertailussa aikaisempiin tuloksiin tulee huomioida, että kuntien määrä on voinut muuttua kuntien yhdistyessä.

Taulukko 1. Vastaajat eri kuntakokoluokissa (n=263).

Kuntakoko	Vastanneet Manner-Suomen kunnista (lkm)	Vastanneet Manner-Suomen kunnista (%)
Yli 100 000 as.	9	100,0
50 001-100 000 as.	10	83,3
20 001-50 000 as.	34	97,1
10 001-20 000 as.	36	87,8
5 000-10 000 as.	63	86,3
Alle 5 000 as.	111	89,5
YHTEENSÄ	263	89,5

Kyselyyn vastasivat kaikki yli 100 000 asukkaan kunnat sekä lähes kaikki 20 001–50 000 asukasta käsittävistä kunnista, suhteellisesti vähiten vastaajia oli alle 50 001-100 000 asukkaan kunnissa. Kokonaisuutena kyselyyn vastattiin erittäin kattavasti, ainoastaan 31 Manner-Suomen kuntaa jätti vastaamatta. Maakuntatasoisesti katsoen Päijät-Hämeestä, Pohjois-Karjalasta ja Etelä-Pohjanmaalta saatiin suhteellisesti muita alueita vähemmän vastauksia. Etelä-Karjalan, Kainuun ja Lapin maakunnan alueiden kaikki kunnat vastasivat kyselyyn.

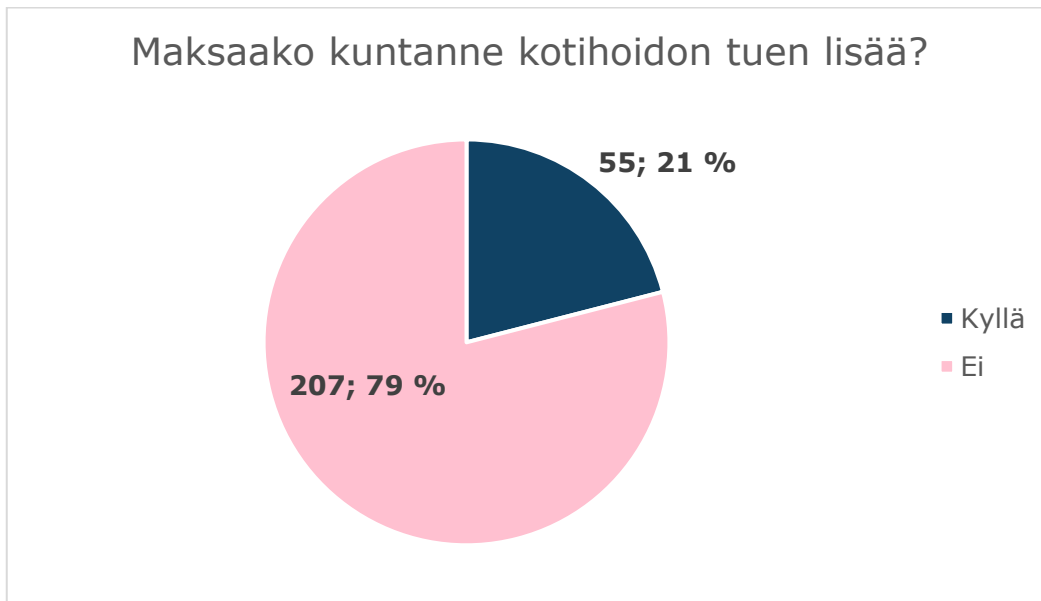
Taulukko 2. Vastaajakunnat maakunnittain (n=263).

Maakunnat	Kyselyyn vastanneet (lkm)	Kyselyyn vastanneet (%)
Uusimaa	22	84,6
Varsinais-Suomi	24	88,9
Satakunta	16	94,1
Kanta-Häme	10	90,9
Pirkanmaa	20	90,9
Päijät-Häme	7	77,8
Kymenlaakso	6	85,7
Etelä-Karjala	9	100,0
Etelä-Savo	12	85,7
Pohjois-Savo	15	83,3
Pohjois-Karjala	9	75,0
Keski-Suomi	22	95,7
Etelä-Pohjanmaa	14	82,4
Pohjanmaa	13	86,7
Keski-Pohjanmaa	7	87,5
Pohjois-Pohjanmaa	28	93,3
Kainuu	8	100,0
Lappi	21	100,0
YHTEENSÄ	263	89,5

2 Kotihoidon tuen kuntalisä

Kotihoidon tukea voi hakea perhe, jonka alle 3-vuotias lapsi ei ole kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa. Lasta voi hoitaa jompikumpi vanhemmista tai muu hoitaja (esim. sukulainen) tai yksityinen varhaiskasvatuksen tuottaja (esim. yksityinen päiväkotitoiminta tai perhepäivähoitaja). Kotihoidon tuki muodostuu lakisääteisestä hoitorahasta sekä tulojen mukaan määräytyvästä hoitolisästä. Hoitoraha on yhdestä alle 3-vuotiaasta lapsesta 341,69 €/kk (vuonna 2018 hoitoraha oli 338,34 €/kk), muista alle 3-vuotiaista 102,30 €/kk (101,29 €/kk) sekä yli 3-vuotiaista, alle kouluikäisistä lapsista 65,73 €/kk (65,09 €/kk) kustakin. Hoitolisää maksetaan vain yhdestä lapsesta, ja enimmillään se voi olla 182,86 €/kk (181,07 €/kk). Kela tekee vuosittain kotihoidon tukeen indeksitarkistuksen, mikä voi muuttaa tuen määrää. Suluissa oleva luku on vastaava hoitoraha edellisen vuonna 2018 toteutetun kyselyn aikana. Kotihoidon tuki kokonaisuudessaan on kunnan kustantamaa tukea perheille, vaikka tuki maksetaankin Kelan toimesta.

Hoitorahan ja -lisän lisäksi kunta voi maksaa kuntalisää. Tässä raportissa käsitellään kuntien maksamaa kotihoidon tuen kuntalisää. Kyselyllä kartoitettiin, kuinka moni kunta maksaa kuntalisää, kuinka paljon kuntalisää maksetaan sekä millaisia myöntämisehtoja kuntalisälle on asetettu. Kyselyn perusteella kuntalisää vuonna 2020 maksoi 55 kuntaa (20,9 %) 263 kysymykseen vastanneen kunnan osalta. Kuntalisän maksamista kyselyn perusteella suunnitteli ainoastaan yksi kunta. Edellisen, vuonna 2018 toteutetun kyselyn mukaan 48 kuntaa (19 %) 253 kysymykseen vastanneen kunnan osalta maksoi kotihoidon tuen kuntalisää. Lasten kotihoidon tuen kuntalisän maksaminen on edelliseen kyselyyn verrattuna hieman noussut, tosin kyselyyn vastanneita kuntia oli myös enemmän. Vuonna 2014 kuntalisää maksoi 85 kuntaa (30 % kyselyyn silloin vastanneista), vuonna 2016 kuntalisää maksettiin 60 kunnassa (23 %).

Kuvio 1. Kotihoidon tuen kuntalisää maksaminen kunnissa (n=263).

Kotihoidon tuen kuntalisän maksaminen on selvästi muita yleisempää suurissa yli 100 000 asukkaan kunnissa, joista neljä kuntaa yhdeksästä maksoi kuntalisää. Vähiten kuntalisää maksetaan 10 001–20 000 asukkaan kunnissa. Taulukossa 3 on kuvattu kotihoidon tukea maksavien kuntien osuus kyselyyn vastanneista kunnista ja kaikista Manner-Suomen kunnista asukasluvun mukaan.

Taulukko 3. Kotihoidon tuen kuntalisää maksavat kunnat asukasluvun mukaan kyselyyn vastanneista ja Manner-Suomen kunnista. Kysymykseen vastanneet kunnat (n=263).

Kuntakoko	Kyllä, osuus Manner-Suomen kunnista (%)	Kyllä, osuus vastanneista kunnista (%)
Yli 100 000 as.	44,4	44,4
50 001-100 000 as.	16,7	20,0
20 001-50 000 as.	28,6	29,4
10 001-20 000 as.	12,2	13,9
5 000-10 000 as.	17,8	20,6
Alle 5 000 as.	16,9	18,9
Yhteensä	18,7	20,9

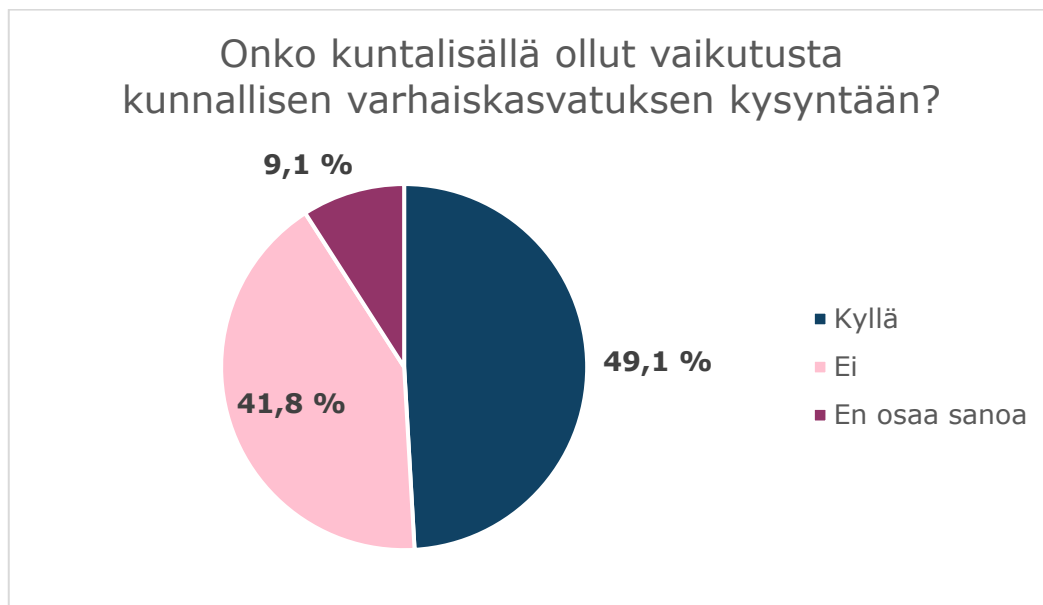
Niistä kunnista, joissa kuntalisää maksettiin lähes puolet arvioi (49 %) arvioi, että kuntalisän maksamisella on ollut vaikutusta varhaiskasvatuspalvelujen kysyntään. Vastaavasti 42 prosenttia arvioi kuitenkin, ettei kuntalisän maksamisella ole merkittävää vaikutusta perheiden valintoihin varhaiskasvatuspalveluiden suhteen. Kuntalisän maksamisella näyttää olevan jonkin verran vaikutusta kunnallisen varhaiskasvatuksen kysyntään.

Kuntalisän maksaminen on vastaajien mukaan jonkin verran vähentänyt varhaiskasvatuspalvelujen kysyntää. Vastausten mukaan vaikuttaa siltä, että kuntalisän maksamisella on vaikutusta erityisesti varhaiskasvatuksen aloittamiseen. Kuntalisän maksaminen on saattanut jonkin verran myöhentää lasten hoitoon tuloa ja vähentää erityisesti nuorimpien lasten hoitotarvetta. Kuntalisän maksaminen on antanut perheille mahdollisuuden valita avoimen varhaiskasvatuksen palveluja päiväkotitai perhepäivähoidon sijaan. Lisän myöntämiskriteereillä on saattanut olla vaikutuksia myös vuorohoidon tarpeeseen sekä erityistä tukea tarvitsevien lasten hoidon tarpeeseen. Kuntalisän vaikutusta palvelujen kysyntään ei osannut arvioida viisi kuntaa (9 %) kuntalisää maksavista kunnista.

”Useamman vuoden seurannan aikana kuntalisän myöntämisperusteilla ei ole ollut havaittavaa vaikutusta kunnallisen varhaiskasvatuksen kysyntään.”

”Vanhemmat kertoneet siirtävänsä lapsen varhaiskasvatukseen tuloa kuntalisän takia.”

”Kotihoidon tuen kuntalisä poistettiin yli 2-vuotiailta toukokuussa 2019. Kuntalisän poiston jälkeen varhaiskasvatuksessa olevien alle 2-vuotiaiden osuus on ollut hieman kasvussa”

Kuvio 2 (n=55). Onko kotihoidon tuen kuntalisällä ollut vaikutusta palvelujen kysyntään?

Pelkän kotihoidon tuen ja sen kuntalisän vaikutusten arviointi varhaiskasvatuspalvelun kysyntään on melko hankalaa. Monet kunnat järjestävät myös avoimia varhaiskasvatuspalveluja joihin osallistuminen ei poista oikeutta saada kotihoidon tukea. Tällaisia toimintamuotoja ovat esimerkiksi leikkikerhotoiminta, ohjattu ulkokerhotoiminta, leikki- ja avoimet päiväkodit. Palveluja on tarjolla myös yksityisesti tai kolmannen sektorin toimesta, kuten seurakunnan kerhotoiminta.

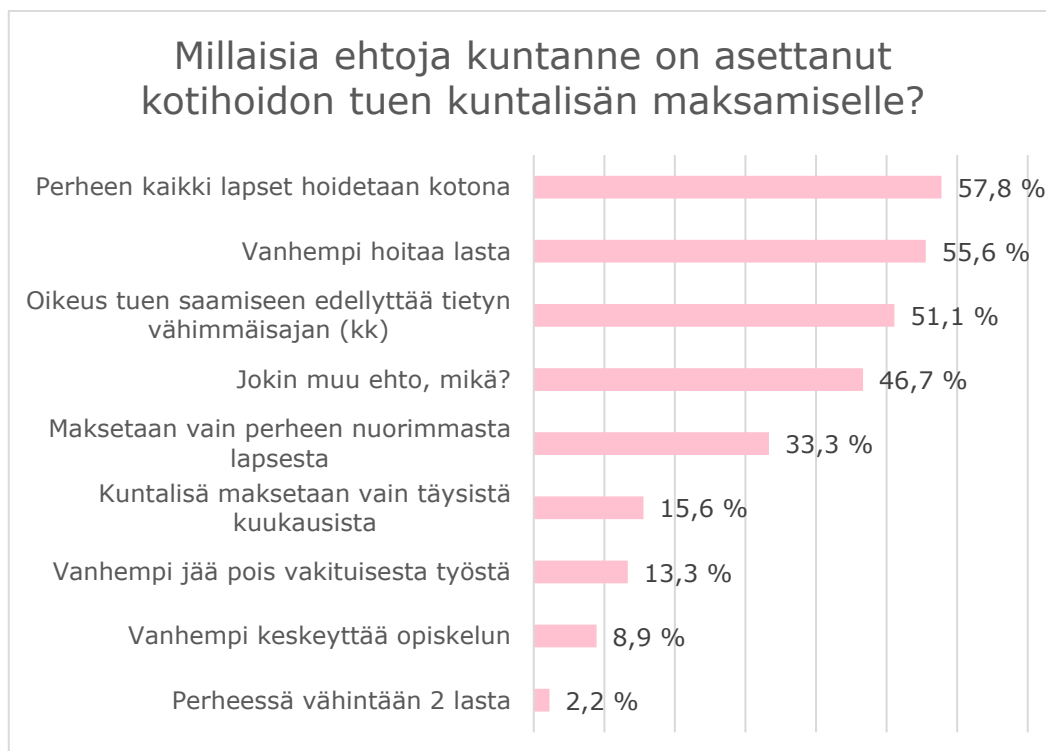

Kunnat voivat asettaa ehtoja kotihoidon tuen kuntalisän maksamiselle. Kuntalisää maksavista kunnista 45 kuntaa (85 %) on asettanut erityisiä ehtoja lisän maksamiselle. Vastaavaa tilanne on ollut myös aiemmissa kartoituksissa: Suurin osa lasten kotihoidon tuen kuntalisää maksavista kunnista olivat asettaneet joitain ehtoja lisän maksamiselle.

Taulukko 4: Onko kuntalisän maksamiselle asetettu ehtoja? (n=54)

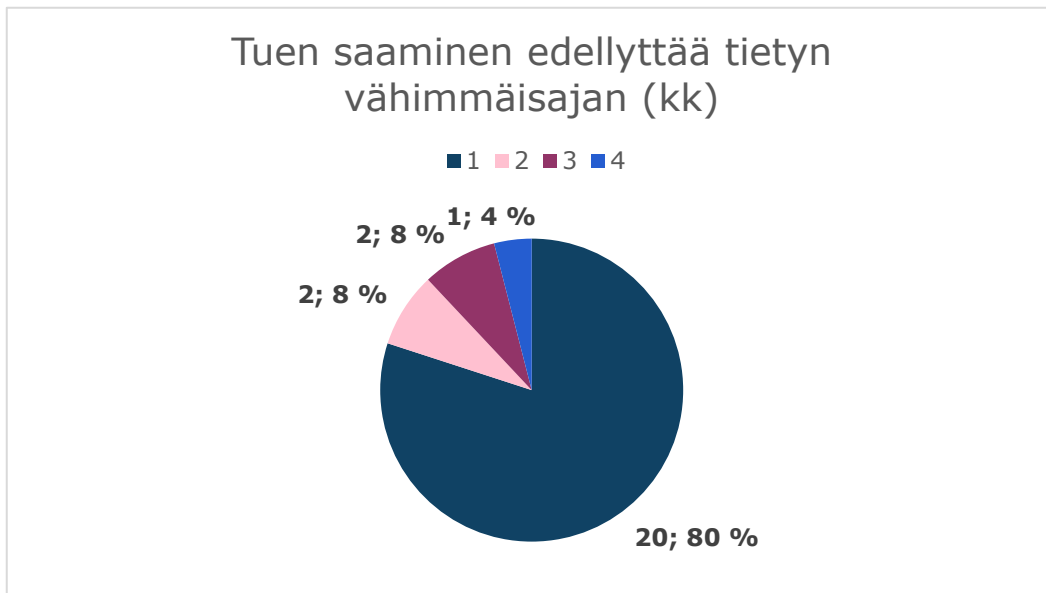
Onko kuntanne asettanut erityisiä ehtoja kotihoidon tuen kuntalisän maksamiselle?	n	%
Kyllä	46	85,2
Ei	8	14,8
Yhteensä	54	100,0

Kuntalisää maksavista kunnista selvä enemmistö on edellyttänyt, että perheen kaikki lapset hoidetaan kotona (58 %:lla ehtoja tuen maksamiselle asettaneista kunnista) tai että vanhempi hoitaa lastaan itse (56 %). Kyselyssä jo listattujen ehtojen lisäksi 22 kunnassa oli käytössä muitakin ehtoja. Näitä muita kuntalisän saamisen ehtoja olivat muun muassa isyysrahakausi sekä erilaiset lapsen ikään liittyvät määrätykset. Lisäksi kuntalisää ei tyypillisesti makseta vanhempainrahakauden aikana.

Kuvio 3. Kuntien asettamia ehtoja kuntalisän saamiselle (n=46).

Osassa kuntia on tapana määritellä kuntalisän saamisen ehdoksi tietty vähimmäisaika. Kysymykseen vastanneiden osalta 20 kuntaa määritteli kuntalisän saamisen edellytyksenä vähintään yhden kuukauden jakso. yhden kunnan osalta kuntalisän saaminen edellytti vähintään neljän kuukauden ajanjaksoa.

Kuvio 4. kuntalisän saamisen vähimmäisaika (n=25)

2.1 Kotihoidon tuen kuntalisän suuruus

Lasten kotihoidon tuen kuntalisän suuruus oli vuonna 2020 keskimäärin 171 euroa/lapsi. Keskimäärin kuntalisää maksettiin vuoden 2020 kyselyn perusteella alle 3-vuotiaasta lapsesta 177 euroa. Lisän suuruuden vaihteluväli oli alle 3-vuotiaasta lapsesta 77–350 euron välillä kunnasta riippuen. Yli 3-vuotiaasta maksettiin kuntalisää keskimäärin 114 euroa ja lisän vaihteluväli oli 40–350 euroa kunnasta riippuen.

Sisaruskorotus vaihteli 25–200 euron välillä ja oli keskimäärin 68 euroa. Kuntalisän suuruudessa on vuosien varrella tapahtunut jonkin verran muutoksia. Nyt toteutetun kyselyn perusteella kuntalisät ovat selkeästi korkeammalla tasolla aiempiin kyselyihin verrattuna. Eri kyselyjen vertailtavuuden osalta on huomioitava, että vastaajamäärät eri vuosina ovat vaihdelleet. Vuonna 2014 alle 3-vuotiaasta maksettiin kuntalisää keskimäärin 153 euroa/lapsi ja yli 3-vuotiaasta keskimäärin 97 euroa/lapsi. Vuonna 2016 alle 3-vuotiaasta kuntalisä oli keskimäärin 160 euroa/lapsi ja yli 3-vuotiaasta 84 euroa/lapsi. Vuonna 2018 alle 3-vuotiaasta lapsesta kuntalisä oli keskimäärin 154 euroa ja yli 3-vuotiaasta maksettiin 86 euroa.

Kyselyn perusteella kuntalisää maksettiin vuonna 2020 keskimäärin 24 euroa enemmän lasta kohden eli 171 euroa/lapsi kuin vuonna 2018, jolloin kuntalisää maksettiin keskimäärin 147 euroa/lapsi.

Kuntalisää maksavista kunnista 35 kunnassa tuen suuruuteen vaikutti perheen lasten lukumäärä. Ensimmäisestä lapsesta maksettava lisä oli keskimäärin 177 euroa/lapsi ja toisesta lapsesta maksettu lisä keskimäärin 105 euroa ja kolmannesta lapsesta maksettava lisä keskimäärin 100 euroa. Mikäli perheessä oli enemmän kuin 3 lasta, oli lisä keskimäärin 92 euroa/lapsi.

Taulukko 5. Kuntalisän suuruus euroa/lapsen ikä.

Kuntalisä suuruus euroa/lapsen ikä	ka. €	Minimi €	Maksimi €
Alle 3-vuotiaiden keskimääräinen kuntalisän määrä	177	73	350
Yli 3-vuotiaiden keskimääräinen kuntalisän määrä	114	40	350
Yhteensä kaikki kuntalisää saavat	171	40	350

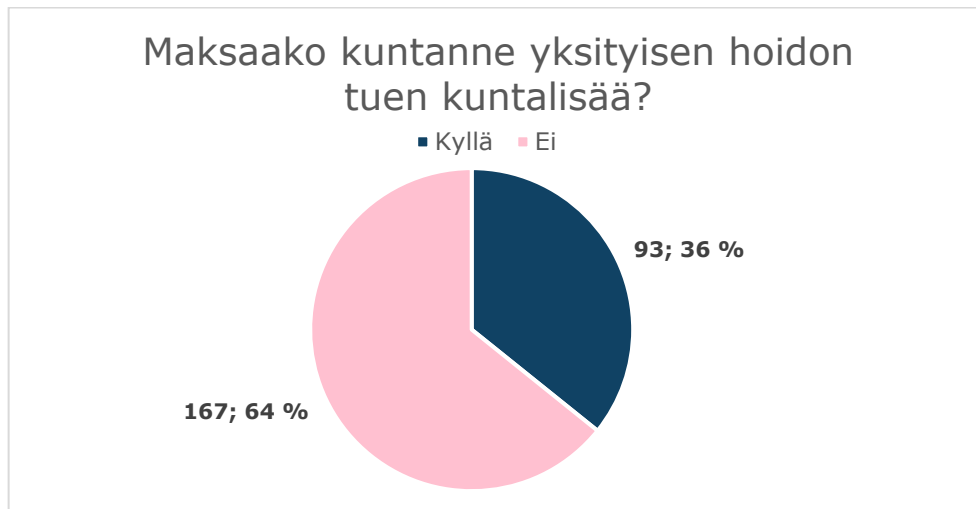
3 Yksityisen hoidon tuen kuntalisä

Lasten yksityisen hoidon tukea voi saada perhe, jossa on alle kouluikäinen lapsi, jota hoitaa perheen palkkaama hoitaja tai yksityinen varhaiskasvatuksen tuottaja. Tukea ei voi saada, jos lapsi on kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa tai hänelle on varattu sieltä varhaiskasvatuspaikka.

Yksityisen hoidon tuki koostuu hoitorahasta, tuloihin perustuvasta hoitolisästä sekä mahdollisesta kuntalisästä. Hoitorahaa maksetaan 173,95 e/kk/lapsi (vuonna 2018 172,25 e/kk/lapsi). Hoitolisä on enintään 146,29 e/kk/lapsi (144,85 e/kk/lapsi). Hoitoraha ja -lisä maksetaan erikseen jokaisesta lapsesta. Tuki voi olla enintään lapsen hoitomaksun suuruinen. Kela tekee vuosittain yksityisen hoidon tukeen indeksitarkistuksen, mikä voi muuttaa tuen määrää.

Yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksetaan 93 kunnassa (36 % kyselyyn osallistuneista kunnista) ja sen käyttöönottoa ei kyselyn perusteella ole suunnitteilla yhdessäkään kunnassa. Vuonna 2018 yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksettiin 97 kunnassa ja 109 kunnassa vuonna 2016.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) kartoitti tammikuussa 2019 yksityisen varhaiskasvatuksen järjestämistä Suomessa. Kartoituksessa on mukana myös kunnat, joissa ei makseta kunnan päättämää yksityisen hoidon tuen kuntalisää. Kartoituksen mukaan yksityisen hoidon tukea maksettiin kaikkiaan yhteensä 140 kunnassa, kun vastaavassa kartoituksessa vuonna 2017 tukea maksettiin vielä 155 kunnassa.

Kuvio 5. Yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksavat kunnat (n=261).

Taulukossa 6 on kuvattu, miten yksityisen hoidon tukea maksetaan erikokoisissa kunnissa. Yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksetaan erityisesti suurissa ja keskisuurissa vähintään 20 000 asukkaan kunnissa niin, että kuntalisää maksavien kuntien osuus on 77 prosenttia kysymykseen vastanneista kunnista. Pienemmissä alle 20 000 asukkaan kunnissa kuntalisää maksettiin noin 25 prosentissa kysymykseen vastanneiden kuntien osalta. Alle 5 000 asukkaan kunnista vain 17 kuntaa 110:sta kysymykseen vastanneista kunnista maksoi yksityisen hoidon tuen kuntalisää.

Taulukko 6. Yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksavat kunnat asukasluvun mukaan Manner-Suomen kunnista (n=261).

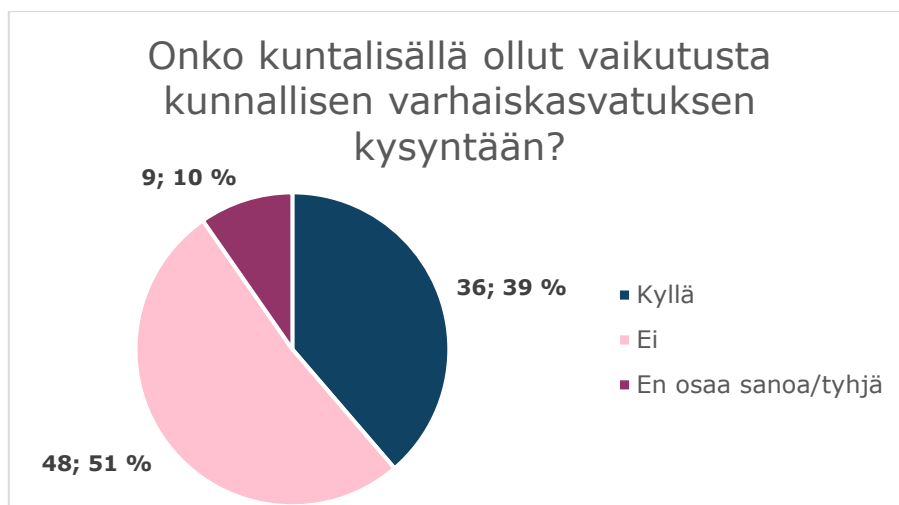
Kuntakoko	Kyllä, osuus Manner-Suomen kunnista (%)	Kyllä, osuus vastanneista (%)
Yli 100 000 as.	77,8	77,8
50 001-100 000 as.	66,7	80,0
20 001-50 000 as.	71,4	75,8
10 001-20 000 as.	36,6	41,7
5 000-10 000 as.	28,8	33,3
Alle 5 000 as.	13,7	15,5
Yhteensä	31,6	35,6

Kuntalisää maksavista kunnista 36 kuntaa ilmoitti kuntalisällä olleen vaikutusta kunnallisen varhaiskasvatuksen kysyntään. Yksityinen varhaiskasvatus täydentää kunnallista tarjontaa ja lisää kunnassa järjestettävän varhaiskasvatuspalvelun valinnanmahdollisuuksia huoltajille. Kuntalisä on lisännyt muun muassa perhepäivähoidon tarjontaa. Kuntalisä on mahdollistanut perheille valinnanvapautta ja monet perheet ovatkin järjestäneet tuen avulla hoitajan kotiin. Kuntien vastausten mukaan ilman kuntalisää huoltajien maksu yksityisestä varhaiskasvatuksesta muodostuisi korkeaksi eikä palvelumuodon valinta olisi mahdollista suurimmalle osalle perheitä. Palvelusetelin lisääntyvä käyttö kuitenkin vähentää yksityisen hoidon tuen kuntalisän maksamista.

Erityisesti kunnallisen perhepäivähoidon kysyntä on vähentynyt, yksityisiä perhepäivähoitajia on enemmän nykyisin.

Kuntalisä mahdollistaa perheille yksityisen varhaiskasvatuksen, mikäli päiväkotit tai perhepäivähoitaja toimii vain yksityisen hoidon tuella

Vaikutus vähenee. Päiväkodeissa ei juurikaan käytetä yksityisen hoidon tukea, rahoitus hoidetaan palvelusetelillä. Todennäköisesti merkitys myös vähenee perhepäivähoidossa, otamme käyttöön setelin myös perhepäivähoidossa.

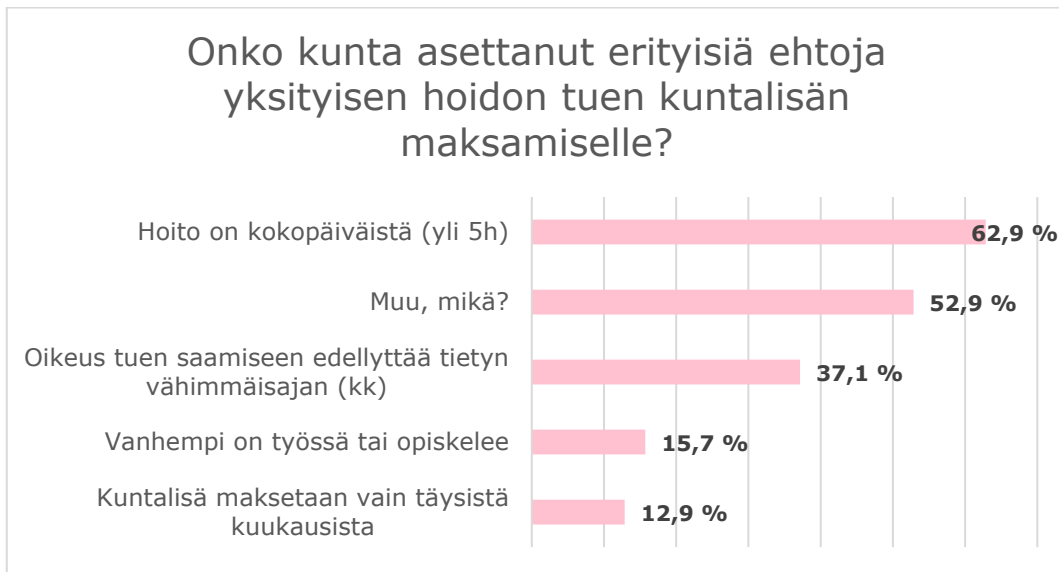

Kuvio 6. Yksityisen hoidon tuen kuntalisällä on ollut vaikutusta palvelujen kysyntään (n=93).

Kuntalisän suuruus vaihtelee kokopäivähoidossa 100–783 euron välillä hoitomuodosta riippuen. Lisän suuruuteen voivat vaikuttaa hoitomuodon ja vanhempien tulojen lisäksi lapsen ikä sekä hoitoaika.

Alle 3-vuotiaiden kuntalisän suuruus/lapsi vaihteli 100–783 euron välillä hoitomuodosta riippuen kokopäivähoidossa ja yli 3-vuotiaiden kohdalla kokopäivähoidossa vaihteluväli oli 84–500 euroa/lapsi hoitomuodosta riippuen.

Suuri osa yksityisen hoidon kuntalisää maksavista kunnista (76 %) on asettanut erityisiä ehtoja kuntalisän maksamiselle. Yli puolella vastanneista kunnista kuntalisän maksamisen ehtona oli, että varhaiskasvatuksen tuli kestää yli 5 tuntia päivässä. Muu syy liittyi yleisimmin siihen, että kuntalisää ei makseta esiopetuksessa olevan lapsen osalta. Maksamisen ehtona oli myös jonkin vähimmäisajan täyttyminen (37 %). Kunnissa oli selvästi vähemmän asetettu lisän saamisen ehdoksi vanhemman työssä käynti tai opiskelu (16 %) tai se, että tukea maksetaan vain täysistä kuukausista 9 kunnassa (13 %).

Kuvio 7. Kuntien asettamat ehdot yksityisen hoidon tuen kuntalisän maksamiselle (n=93).

Kunnissa on käytössään muitakin ehtoja esitettyjen vaihtoehtojen lisäksi.

”Kuntalisä on käytössä ainoastaan yksityiselle perhepäivähoitajalle ja kotiin palkattavalle hoitajalle. Esiopetusikäisestä lapsesta ei makseta kuntalisää.”

”Kuntalisää ei makseta, jos perhe saa vanhempainpäivärahaa. Kuntalisää ei makseta lapsesta, joka osallistuu esiopetukseen.”

”Emme maksa kuntalisää lapsesta, joka osallistuu esiopetukseen.”

3.1 Yksityisen hoidon tuki hoitomuodoittain

Seuraavassa käydään lyhyesti läpi yksityisen hoidon kuntalisän suuruutta ja vaihteluväliä hoitomuodoittain, kun lapsi on kokopäivähoidossa. Kuntalisän suuruutta tarkastellaan päiväkodissa tapahtuvan toiminnan, perhepäivähoidon ja ryhmäperhepäivähoidon näkökulmasta. Lisäksi kuntalisän suuruutta tarkastellaan tilanteessa, jos hoitaja hoitaa lasta perheen kotona huoltajan toimiessa työnantajana. Tällöin kyseessä on perheen palkkaama hoitaja.

Kuntalisän suuruus voi vaihdella kunnittain ja taulukoissa kerrotaan kuntalisän suuruus keskimäärin sekä lisän vähimmäis- ja enimmäismäärät.

3.1.1 Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus päiväkotitoiminnassa

Päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevan lapsen kuntalisän vähimmäismäärä oli 84 euroa/lapsi. Enimmillään lisää maksettiin 783 euroa/lapsi. Alle 3-vuotiaan lapsen kohdalla

kuntalisän suuruus oli keskimäärin päiväkotihoidossa 429 euroa ja yli 3-vuotiaan kohdalla 315 euroa.

Taulukko 7. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus päiväkotitoiminnassa euroa/lapsen ikä.

Kokopäivähoito	Alle 3-vuotias	Yli 3-vuotias
Kuntalisän keskiarvo euroa/lapsi	429	315
Kuntalisä vähintään euroa/lapsi	100	84
Kuntalisä enintään euroa/lapsi	783	500

Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus perhepäivähoidossa

Kuntalisän vähimmäismäärä perhepäivähoidossa oli 84 euroa/lapsi. Enimmillään kuntalisää maksettiin kokopäiväisessä perhepäivähoidossa 600 euroa/lapsi. Alle 3-vuotiaan lapsen kohdalla oli keskimääräinen kuntalisä perhepäivähoidossa 263 euroa ja yli 3-vuotiaan lapsen kohdalla 224 euroa kokopäiväisessä perhepäivähoidossa.

Taulukko 8. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus perhepäivähoidossa euroa/lapsen ikä.

Kokopäivähoito	Alle 3-vuotias	Yli 3-vuotias
Kuntalisän keskiarvo euroa/lapsi	263	224
Kuntalisä vähintään euroa/lapsi	100	84
Kuntalisä enintään euroa/lapsi	600	450

Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus ryhmäperhepäivähoidossa

Ryhmäperhepäivähoidossa olevan lapsen kuntalisän vähimmäismäärä oli 84 euroa. Enimmillään kuntalisää maksettiin kokopäiväisessä ryhmäperhepäivähoidossa 630 euroa/lapsi. Alle 3-vuotiaan lapsen kohdalla oli keskimääräinen kuntalisä ryhmäperhepäivähoidossa 345 euroa ja yli 3-vuotiaan lapsen kohdalla 278 euroa kokopäiväisessä ryhmäperhepäivähoidossa.

Taulukko 9. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus ryhmäperhepäivähoidossa euroa/lapsen ikä.

Kokopäivähoito	Alle 3-vuotias	Yli 3-vuotias
Kuntalisän keskiarvo euroa/lapsi	345	278
Kuntalisä vähintään euroa/lapsi	100	84
Kuntalisä enintään euroa/lapsi	630	450

Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus kotiin palkatun hoitajan kohdalla

Kuntalisän vähimmäismäärä perheen kotona olevan hoitajan kohdalla oli 84 euroa ja enimmäismäärä 600 euroa/lapsi. Alle 3-vuotiaan lapsen kuntalisä oli keskimäärin 269 euroa ja yli 3-vuotiaan 224 euroa.

Taulukko 10. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus, kun hoitaja perheen kotona, euroa/lapsen ikä.

Kokopäivähoito	Alle 3-vuotias	Yli 3-vuotias
Kuntalisän keskiarvo euroa/lapsi	269	224
Kuntalisä vähintään euroa/lapsi	100	84
Kuntalisä enintään euroa/lapsi	600	450

3.2 Yksityisen hoidon tuen piirissä olevien lasten määrä

Vuoden 2016 kyselyssä on kartoitettu ensimmäisen kerran yksityisen hoidon piirissä olevien lasten määrää. Nyt asiaa kysyttiin kolmannen kerran. Esitetyt lapsimäärää kuvaavat luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia, mutta lasten määrän muutosta voidaan niiden perusteella arvioida. Lasten määrän laskemista hankaloittaa se, että yksityisen hoidon tuen piirissä olevien lasten määrä vuoden aikana vaihtelee. Samoin saattaa vaihdella lapsen hoitomuoto sekä hoitoaika kalenterivuoden aikana. Yksityisen hoidon tuen piirissä olevien lasten määrä siis vaihtelee jopa kuukausittain. Vuonna 2016 kyselyn mukaan lapsia yksityisen hoidon tuella oli 15 882. Vuoden 2018 kyselyssä lapsimäärä oli 14 938. Tämän kyselyn perusteella lapsimäärä yksityisen hoidon tuen osalta on edelleen vähentynyt. Nyt kyselyn perusteella yksityisen hoidon tuella oli keskimäärin 11 229 lasta. suuntaus on sama valtakunnallisissa tilastoissa. Voidaan olettaa, että yksityisen hoidon tuella olevien lasten määrä edelleen vähenee.

Taulukko 11. Yksityisen hoidon tuen piirissä olevien lasten määrä vastaajakunnissa.

Vastaajakunnissa lapsia yksityisen hoidon tuen piirissä	
Vastaajakunnissa lapsia yksityisen hoidon tuen piirissä (lkm)	11229
josta päiväkodeissa olevien osuus (%)	77,6
josta perhe- ja ryhmäperhepäivähoidossa olevien osuus (%)	17,1
josta kotona hoitajan kanssa olevien osuus (%)	5,3
Alle 3-v. lasten määrä yksityisen hoidon tuen piirissä (lkm)	
Alle 3-vuotiaiden osuus yksityisen hoidon piirissä olevista lapsista (%)	3140
Alle 3-vuotiaista tuen piirissä olevista lapsista on:	28,0
Päiväkodeissa (%)	59,9
Perhe- ja ryhmäperhepäivähoidossa (%)	31,1
Hoidetaan kotona (%)	9,0

Yksityisen hoidon piirissä olevien lasten suosituin hoitopaikka on päiväkotiki, joissa on lapsista lähes 78 prosenttia. määrä on selvästi suurempi kuin edellisessä 2018 toteutetussa kyselyssä, jolloin lapsista 66 prosenttia oli päiväkodissa (vuonna 2016 67 %). Perhe- ja

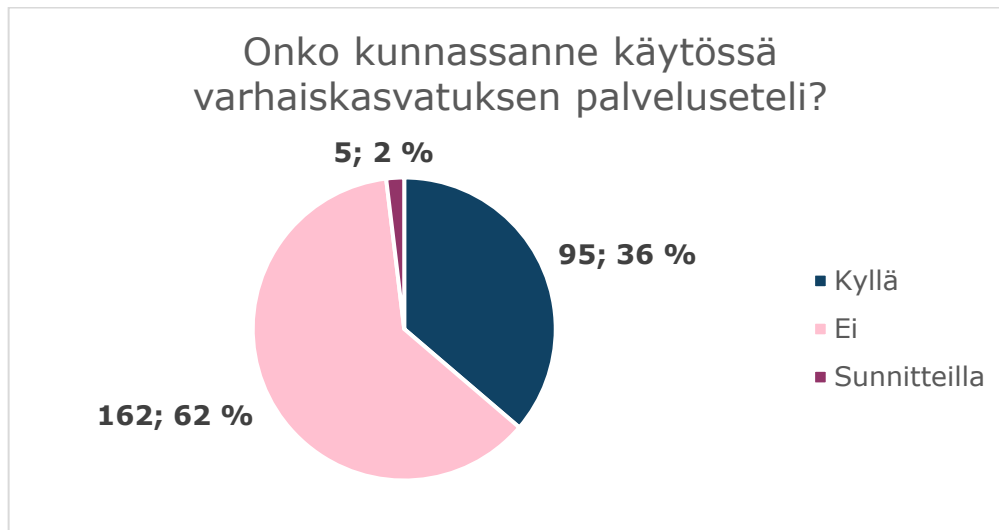
ryhmäperhepäivähoidossa olevien osuus on laskenut merkittävästi. vuoden 2020 kyselyssä noin 17 prosenttia lapsista oli perhepäivähoidossa. vuoden 2018 kyselyssä vielä noin 26 prosenttia oli perhepäivähoidossa (20 %). Kotona hoidettavien osuus oli noin 5 % (2018 9 %, 2016 13 %) prosenttia. Yksityisen hoidon tuen piirissä olevista on alle 3-vuotiaiden osuus noin 28 (vuonna 2018 24 %). Päiväkodeissa on alle 3-vuotiasta noin 60 (57 %) prosenttia, perhe- ja ryhmäperhepäivähoidossa 31 (34 %) prosenttia ja kotona hoidettavia lähes 9 prosenttia (9 %).

4 Varhaiskasvatuksen palvelusetelin käyttö kunnissa

Kunta voi järjestää varhaiskasvatuslain 10 a §:n mukaan varhaiskasvatuspalveluita mm. antamalla palvelunkäyttäjälle sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain (569/2009) mukaisen palvelusetelin. Kunta sitoutuu tällöin maksamaan palvelun käyttäjän palvelujen tuottajalta hankkimat palvelut setelin arvoon asti. Kunta asettaa palvelusetelin arvon ja hyväksyy yksityiset palvelusetelipalvelun tuottajat järjestelmän piiriin.

Palvelusetelin käyttöön sisältyy asiakkaan oma valinnanvapaus. Asiakkaalla on oikeus valita kunnan hyväksymistä tuottajista se palveluntuottaja, jonka palveluita hän haluaa ao. palvelussa käyttää. Palveluntuottajaksi voidaan valita toimija, jotka täyttävät palvelusetelistä annetun lain 5 §:n mukaiset edellytykset. Asiakkaalla on myös oikeus kieltäytyä hänelle tarjotusta palvelusetelistä, jolloin kunnan tulee ohjata hänet kunnan muilla tavoin järjestämien palvelujen piiriin.

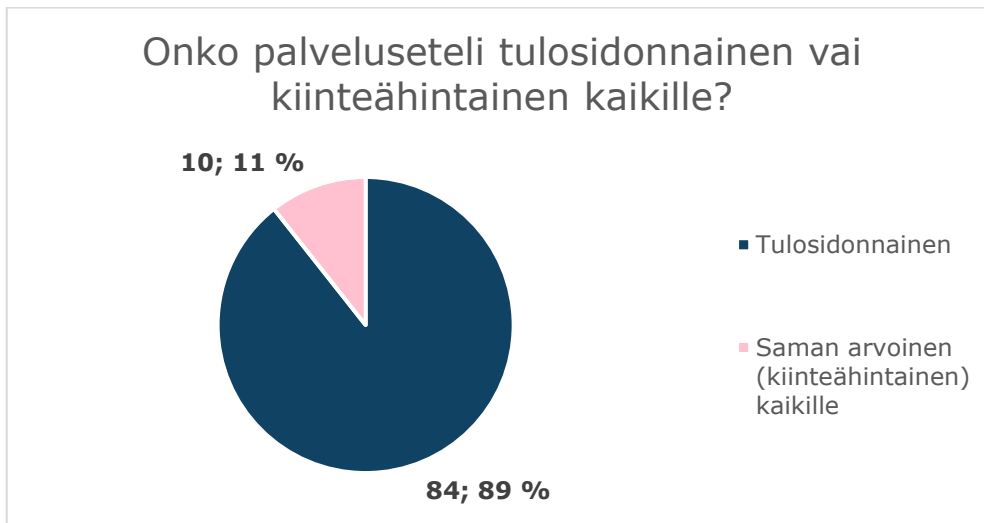
Kyselyyn vuonna 2020 vastanneista kunnista 95 (36 %) ilmoitti, että kunnassa on käytössä palveluseteli varhaiskasvatuspalveluissa. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen syksyllä 2019 tekemän kartoituksen mukaan palveluseteliä käytti 92 kuntaa. Vuonna 2018 seteliä käyttäviä kuntia oli 75 (30 %), vuonna 2016 palveluseteliä käyttäviä kuntia oli huomattavasti vähemmän, yhteensä 48 (19 %) kuntaa. Palvelusetelin käyttöönotto oli suunnitelmissa vuonna 2020 viidessä kunnassa, vastaavasti käyttöönottoa suunnitteli vuonna 2018 27 kuntaa (11 %). Vuonna 2016 16 kuntaa (6 %) suunnitteli palvelusetelin käyttöönottoa.

Kuvio 8. Kunnassa on käytössä palveluseteli varhaiskasvatuksessa (n=262).

Palvelusetelin käyttö on edelleen kasvanut edellisiin kysekyihin verrattuna. Kunnat ovat lähes luopuneet ostopalvelutoiminnasta ja yksityisen hoidon tuella olevien lasten määrä vähenee. Palveluseteli yksityisen varhaiskasvatuspalvelun toteuttamisessa kiinnostaa kuntia muita vaihtoehtoja enemmän. Vuonna 2012 palveluseteli oli käytössä vain 25 kunnassa ja 23 kuntaa suunnitteli sen käyttöön ottamista. Vuoden 2014 kyselyn mukaan 38 kunnassa oli palveluseteli käytössä varhaiskasvatuksessa ja 24 kuntaa suunnitteli sen käyttöönottamista. Vuoden 2016 osalta 48 kuntaa käytti palveluseteliä. Vuoden 2018 kyselyn perusteella palveluseteli oli käytössä 75 kunnassa ja 11 kuntaa suunnitteli käyttöönottoa. Nyt toteutetun kyselyn osalta palveluseteli oli käytössä jo 95 kunnassa.

Kunnat myöntävät sekä tasasuuruksia että tulosidonnaisia palveluseteleitä. Yleensä setelin arvosta vähennetään laskennallinen perheen omavastuuosuus ("asiakasmaksu"). Yksityinen varhaiskasvatus on yleisesti kunnan omaa toimintaa täydentävä ja vaikuttaa siltä, että sen toteuttaminen tapahtuu enenevässä määrin palvelusetelimalilla.

Kuvio 9: tulosidonnainen vai kiinteähintainen palveluseteli (n=95)

Palvelusetelitoiminnassa tulosidonnainen palveluseteli oli käytössä 84 kunnassa, kun vuoden 2018 kyselyssä se oli 62 kunnassa. Kiinteähintaista palveluseteliä käytetään ainoastaan 10 kunnassa. Tulosidonnaisen palvelusetelin arvo vaihtelee huoltajien tulojen mukaan. Kunnat pyrkivät siihen, että huoltajien maksettavaksi jäävä omavastuuosuus noudataisi vastaavaa maksua kuin kunta perisi varhaiskasvatuksesta, mikäli lapsi olisi kunnan toteuttamassa varhaiskasvatuksessa. Suurimmillaan palvelusetelin arvo voi siten olla yhtä suuri kuin palveluntuottajan hinta. Tulosidonnaisuudella pyritään siihen, että palvelusetelin valintaa ei merkittävästi rajoitaisi perheen tulotaso, vaihtoehto olisi yhdenvertainen kaikille perheille. tulosidonnaisen palvelusetelin arvon määrittely perustuu yleensä varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain mukaisiin tulorajoihin ja periaatteisiin. Toimintatavasta voidaan kuitenkin päättää kunnassa.

4.1 Palvelusetelin arvo euroa/kuukausi

Palvelusetelien suuruus vaihtelee kunnasta riippuen 421–1210 euron välillä. Alimmillaan setelin arvo oli 27 euroa ja korkeimmillaan 2113 euroa. Kiinteähintaisen palvelusetelin arvo vaihteli 767–1210 välillä ja tulosidonnainen palveluseteli oli alimmillaan 27 euroa ja suurimmillaan 2113 euroa.

Taulukko 12: Palvelusetelin arvo

	Kiinteähintainen, euroa	Tulosidonnainen, arvo vähintään euroa	Tulosidonnainen, arvo enintään euroa
Keskiarvo	855	439	1078
Mediaani	830	421	1132
Minimi	767	27	282
Maksimi	1210	1246	2113
N	23	74	82

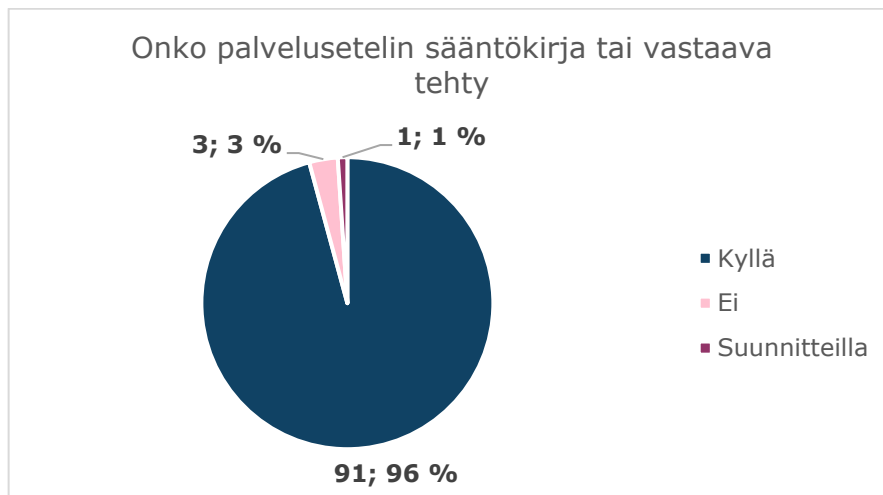
Palvelustelin arvoon vaikuttivat myös erilaiset kertoimet. Kunnan määrittelemän palvelustelin perushintaan määriteltiin erilaisia kertoimia esimerkiksi lapsen iän, hoitoajan tai erityisen tuen perusteella. Yli kolmevuotiaan lapsen kerroin kokopäiväisestä varhaiskasvatuksesta oli 1,0 ja alle kolmevuotiaalla kerroin oli keskimäärin 1,54. Osapäiväisen toiminnan osalta käytettiin keskimäärin kerrointa 0,61 ja erityisen tuen tarpeessa olevan lapsen kohdalla 1,81.

Taulukko 13: Palvelusetelissä käytettävät kertoimet

	Alle 3-v. lapsi	Yli 3-v. lapsi	Osapäivähoito	Erityisen tuen tarve
Keskiarvo	1,54	1,00	0,61	1,81
Mediaani	1,51	1,00	0,60	1,75
Minimi	1,00	1,00	0,50	0,25
Maksimi	1,75	1,00	1,55	3,40
N	77	66	69	58

4.2 Palvelusetelin sääntökirja

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain 5 §:n kohdan viisi mukaan palveluntuottajan tulee täyttää ”kunnan erikseen asettamat asiakkaiden tai asiakasryhmien tarpeisiin, palvelujen määrään tai laatuun tai kunnan olosuhteisiin liittyvät taikka muut vastaavat vaatimukset”. Nämä Kunnan erikseen asettamat vaatimukset määritellään yleensä palvelusetelin sääntökirjassa. Mikäli palveluntuottaja ei täytä sääntökirjassa määriteltyjä ehtoja, tuottaja ei voi toimia palvelusetelitoimijana.

Kuvio 10: palvelusetelin sääntökirjan laadinta (n=95)

Sääntökirjoissa olevat vaatimukset ovat kuntakohtaisesti päätettyjä. Olemme kyselyssä kartoittaneet tarkemmin sääntökirjan ehdoista tiloihin, henkilöstöön, varhaiskasvatuksen toteuttamiseen, palvelun hintaan ja poikkeusolosuhteisiin liittyviä ehtoja.

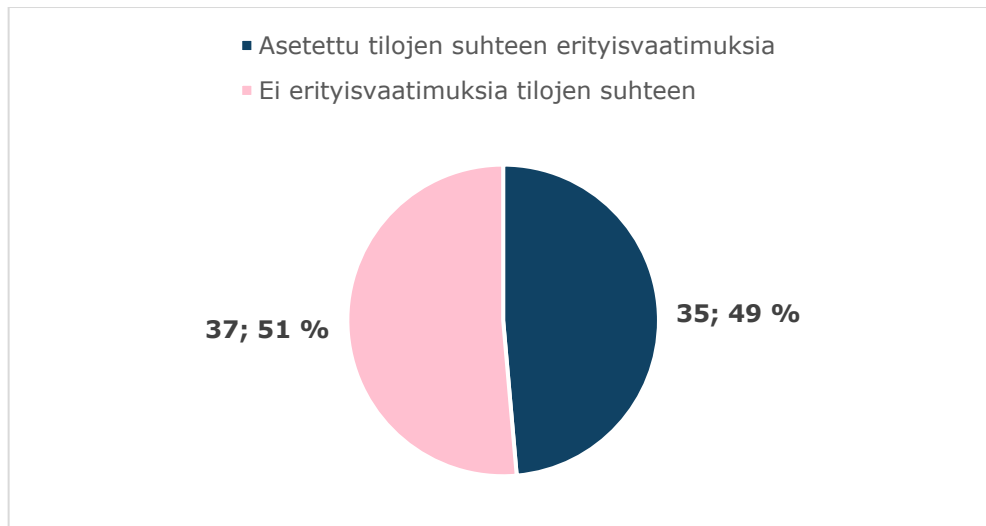
Kyselyn perusteella lähes puolet palveluseteliä käyttävistä kunnista (49 %) on sääntökirjassaan asettanut varhaiskasvatuksen toimintatiloihin liittyviä vaatimuksia.

”Samat vaatimukset kuin kunnallisessa varhaiskasvatuksessa”

”Kunta hyväksyy tilat”

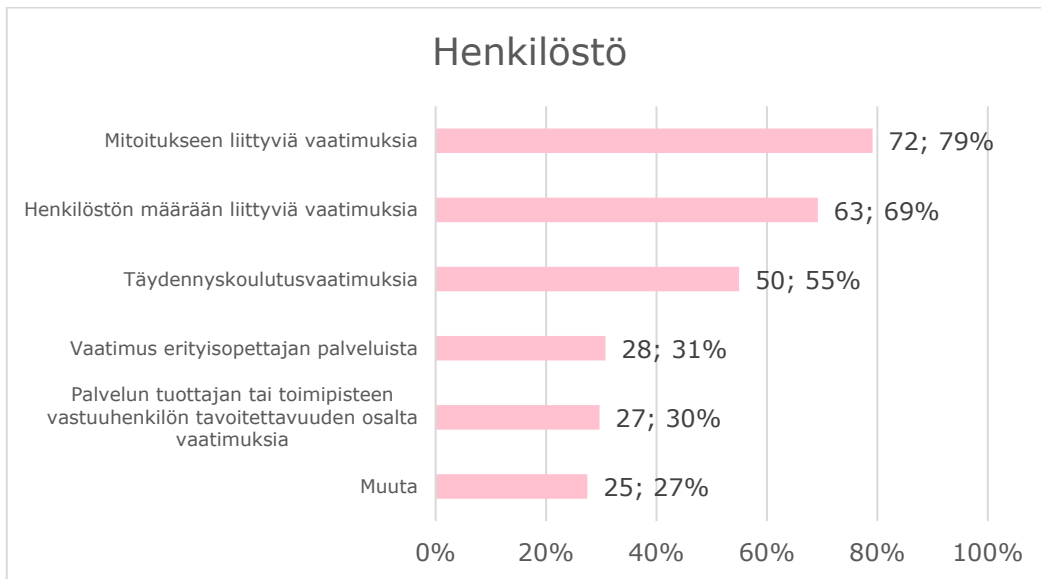
”Palveluntuottajan vastuulla ovat päiväkotitilojen ja pihan turvallisuus ja palvelujen tuottajan (tai hänen alihankkijansa) aiheuttamat toiminnan keskeytykset”

”Käytössä kaupungin yleinen ohjeistus päivähoitotilojen perustamiseen. Tämän noudattamista sekä kunta että yksityisellä puolella valvotaan tarkistusten kautta”

Kuvio 11: Erityisvaatimuksia tilojen suhteen (n=91)

Henkilöstön osalta sääntökirjassa kiinnitetään erityisesti huomiota mitoitukseen liittyviin asioihin, 79 % vastanneista kunnista erityisiä määräyksiä mitoitukseen liittyen. Henkilöstön määrään liittyviä vaatimuksia kyselyn perusteella on 69 % vastanneista kunnista. Myös varhaiskasvatuksen erityisopettajan palveluista on vaatimuksia 28 kunnan sääntökirjoissa.

Kuvio 12: Sääntökirjan vaatimukset henkilöstöön liittyen (n=91)

”Henkilöstömitoitukset ja pätevyys vastaavat varhaiskasvatustalain määräyksiä”

”Vastuuhenkilölle tulee varata riittävästi aikaa yksikön pedagogiseen johtamiseen.”

”Veon palvelut myös kunnasta, kunta tarjoaa koulutuksia”

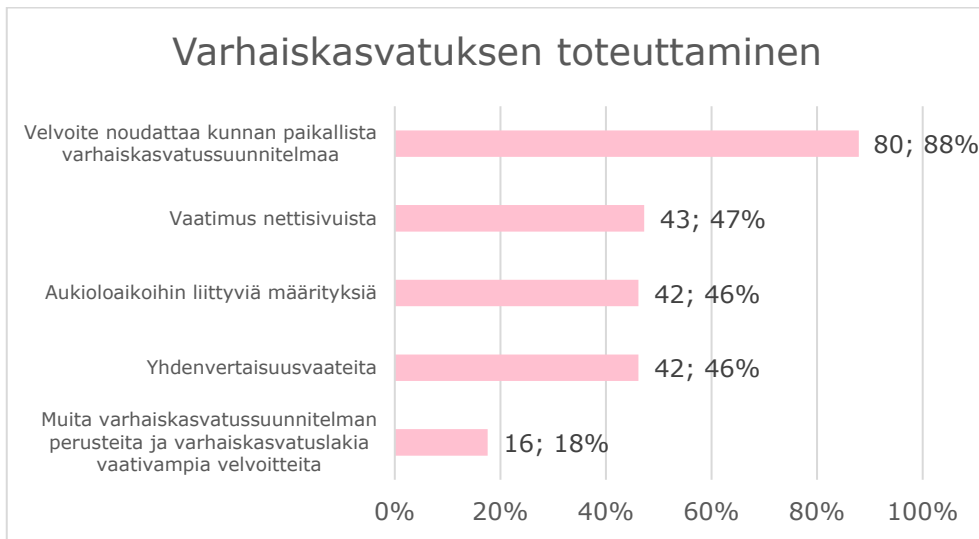
”Henkilöstön määrän ja kelpoisuuden tarkistus 2 x vuodessa”

”Vastuuhenkilön osallistuminen kaupungin ohjauksen ja neuvonnan yhteistyötapaamisiin ja tilaisuuksiin.”

”Henkilöstön kelpoisuudet, rekrytointi puolivuositain”

Varhaiskasvatuksen toteuttamisen osalta yleisesti vaaditaan (88 %), että yksityisen toimijan tulee noudattaa kunnan paikallisesti laadittua varhaiskasvatussuunnitelmaa. Lisäksi noin puolessa kysymykseen vastanneiden kuntien sääntökirjoissa on vaatimuksia aukioloaikoihin, nettisivuihin sekä yhdenvertaisuuteen liittyviä vaatimuksia

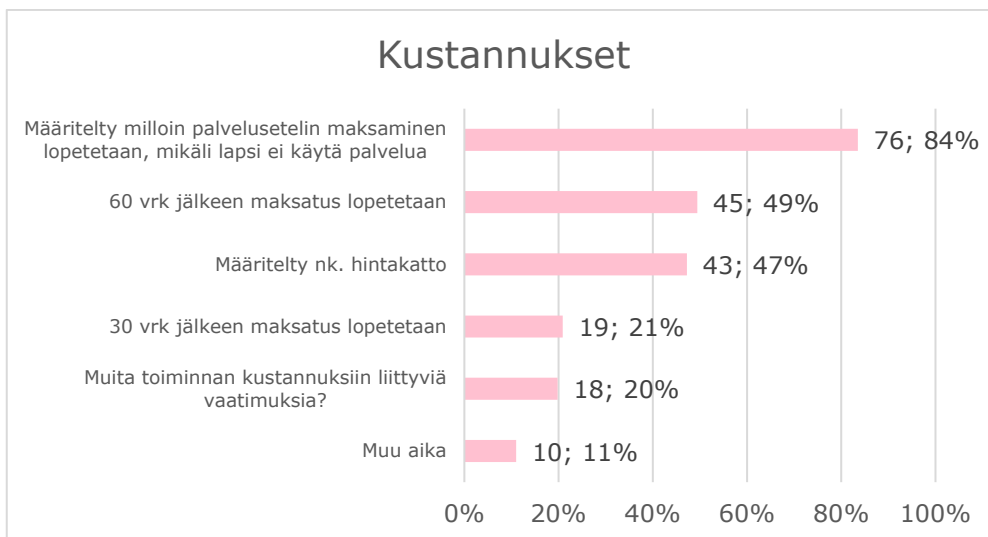

Kuvio 13: Varhaiskasvatuksen toteuttamiseen liittyviä vaatimuksia (n=91)

”Palveluntuottajan tulee toteuttaa kolmiportaisen kasvun ja oppimisen tuen mallia.”

”Velvollisuus osallistua kunnan järjestämiin koulutuksiin.”

Kustannuksiin liittyvien vaatimusten osalta kysymykseen vastanneiden kuntien osalta 84 % on sääntökirjassaan määritellyt, milloin palvelusetelin maksaminen lopetetaan, mikäli lapsi ei käytä palvelua. Hintakattoon liittyviä määräytyksiä on lähes puolella kysymykseen vastanneista kunnista (47 %)

Kuvio 14: Palvelusetelin kustannuksiin liittyviä vaatimuksia (n=91)

Avoimissa vastauksissa lisäksi monia muita kustannuksiin liittyviä määrityksiä.

”Palveluntuottajat sitoutuvat samoihin asiakasmaksuihin, kun kunnalliset asiakasmaksut”

”Lasten läsnä- ja poissaolot tulee toimittaa kuukausittain”

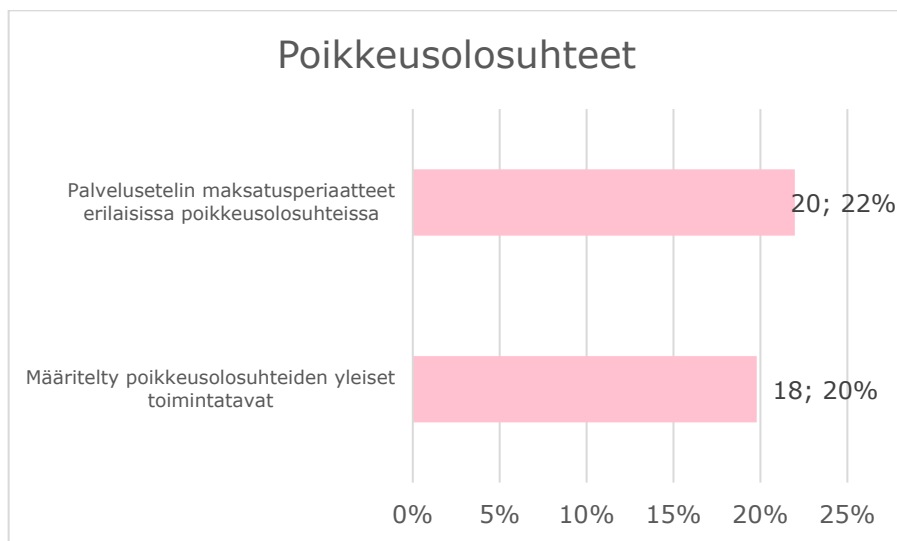
”Kaupunki ei hyväksy laskutuslisää tai toimistomaksua palveluntuottajan laskuttaessa asiakasta tai kaupunkia.”

”Velvoite on käyttää sähköisiä järjestelmiä.”

”Jos palveluseteli irtisanotaan kesken kuukauden, palveluseteliä maksetaan ko. kuukauden loppuun. Palveluseteliä maksetaan 12 kuukaudelta.”

”Kaupunki velvoittaa palveluntuottajaa huomioimaan asiakkaan omavastuuosuudessa lapsen poissaolot varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain 9 §:n mukaisesti.”

Vuoden 2020 osalta varhaiskasvatuskin toimi suurimman osan poikkeusolosuhteissa. Kaikki alkoi nopeasti eikä asioihin välttämättä varauduttu myöskään palvelusetelien ja lasten laajojen poissaolojen osalta. Kysymykseen vastanneiden kuntien osalta noin 20 (20 %) kunnassa oli sääntökirjoissa jotakin kirjauksia liittyen poikkeusolosuhteisiin.

Kuvio 15: Määrityksiä poikkeusolosuhteiden osalta (n=91)

4.3 Palvelusetelitoiminnan piirissä olevat lapset

Palvelusetelitoiminnan piirissä olevien lasten määrän arvioiminen on haastavaa, sillä lasten määrä vaihtelee vuoden aikana. Kyselyn perusteella vastaajakunnissa oli palvelusetelitoiminnan piirissä 32 253 lasta, joista alle 3- vuotiaita 8 697 lasta (27 %). Vastaavasti

vuoden 2018 kyselyn perusteella silloisessa palvelusetelitoiminnassa oli yhteensä 23 901 (vuonna 2016 18 723) lasta, joista alle 3-vuotiaita oli 6 865 (4 331). Palvelusetelitoiminnassa olevien lasten määrä on kasvanut reilusti verrattuna aiempiin vuosiin. Vertailussa aiempiin kyselyihin on otettava huomioon, että vastaajamäärät eri kyselyissä ovat olleen erilaiset.

Yhteensä varhaiskasvatuspalveluissa olevien lasten määrä (mukaan lukien kunnallinen varhaiskasvatuspalvelut ja yksityisen hoidon tuki) oli vajaat 271 927 lasta (Karvi kartoitus 2019). Tämän perusteella palvelusetelin piirissä olevien lasten osuus on kaikista varhaiskasvatuksen piirissä olevista lapsista yli 11 %. Kunnallisen varhaiskasvatuksen piirissä olevien lasten osuus on edelleen lähes 82 prosenttia 1–6-vuotiaista lapsista. Yksityisessä varhaiskasvatuksen olevien lasten osuus on noin 18 %.

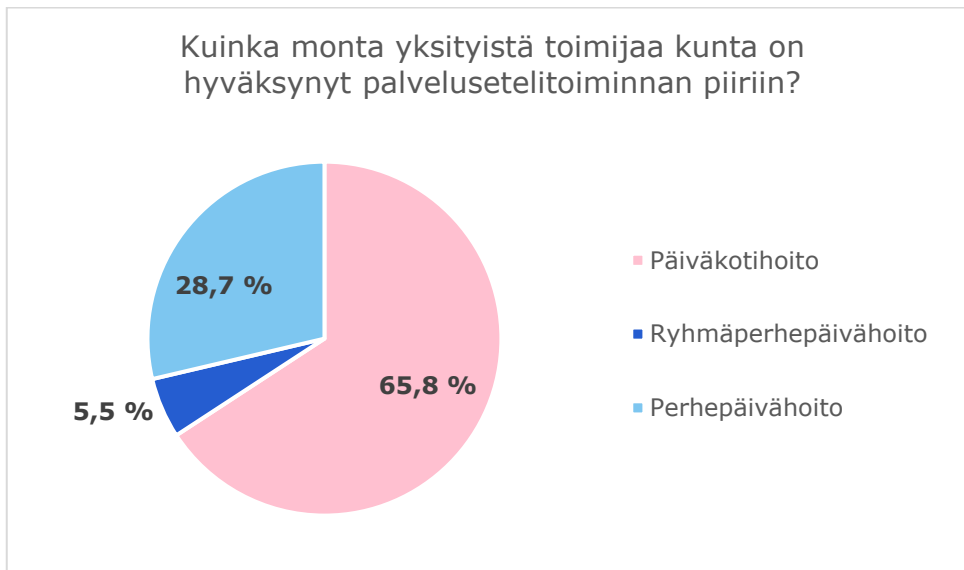
Taulukko 14. Palvelusetelitoiminnan piirissä olevien lasten määrä vastaajakunnissa.

Palveluseteli, lasten määrä	lkm/osuus
Vastaajakunnissa lapsia palvelusetelitoiminnan piirissä (lkm)	32253
josta päiväkodeissa olevien osuus (%)	95,3
joista perhe- ja ryhmäperhepäivähoidossa olevien osuus (%)	4,7
Alle 3-v. lasten määrä palvelusetelitoiminnan piirissä olevista lapsista yhteensä (lkm)	8697
Alle 3-vuotiaiden osuus palvelusetelitoiminnan piirissä olevista lapsista (%)	27,0
Alle 3-vuotiaista palvelusetelitoiminnan piirissä olevista lapsista on:	
Päiväkodeissa (%)	93,0
Perhe- ja ryhmäperhepäivähoidossa (%)	7,0

4.4 Palvelun piiriin hyväksytyt toimijat

Kunta hyväksyy yksityisen palvelusetelipalvelun tuottajat järjestelmän piiriin. Kunta voi vaatia palveluntuottajalta toiminnan sisältöön, laatuun tai muihin asioihin liittyviä velvoitteita, jotta tuottaja pääsee järjestelmän piiriin. Asiakas voi itse valita näistä toiminnan piiriin hyväksytyistä tuottajista sopivimman hoitopaikan ja hoitomuodon.

Palvelusetelitoimintaa käyttäviä kuntia oli kyselyssä 95. Näistä 89 kuntaa vastasi kysymykseen palvelusetelitoiminnan piiriin hyväksytyistä toimijoista. Kunnissa oli yhteensä 994 palvelusetelitoiminnan piiriin hyväksyttyä toimijaa. Näistä päiväkoteja eniten (65,8 %) perhepäivähoitoa antavia toimijoita oli toiseksi eniten (28,7 %), ja ryhmäperhepäivähoitoa antavia toimijoita muita vähemmän (5,5 %).

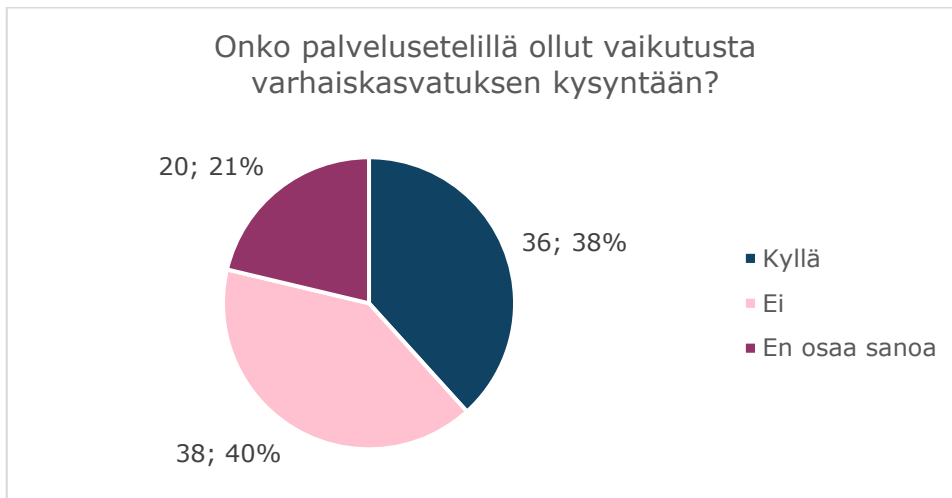

Kuvio 16. Palvelusetelitoiminnan piiriin hyväksytyt toimijat.

Palvelusetelitoiminnan osuus näyttää kyselyn perusteella edelleen kasvaneen aiempiin Kuntaliiton tekemiin kyselyihin verrattuna. Vaikuttaa siltä, että yksityisen hoidon tuen kuntalisän maksaminen on samassa ajassa vähentynyt. Kunnat ovat siirtyneet käyttämään yksityisen toiminnan tukemisessa enenevässä määrin palveluseteliä.

4.5 Palvelusetelin käytön vaikutus varhaiskasvatuksen kysyntään

Kyselyn perusteella voidaan todeta, että palvelusetelillä on jonkin verran vaikutusta varhaiskasvatuspalvelun kysyntään. Kysymykseen vastanneiden kuntien osalta 38 % arvioi, että palvelusetelitoiminnalla on ollut vaikutuksia palvelun kysyntään. kunnista 40 % arvioi, että vaikutuksia ei ollut ja 21 % ei osannut ottaa asiaan tarkemmin kantaa.

Kuvio 17: Onko palvelusetelillä ollut vaikutusta varhaiskasvatukseen kysyntään (n=94)

Kyselyn perusteella kunnat arvioivat, että palvelusetelitoiminta on vähentänyt kunnan palvelutarvetta kunnan omassa toiminnassa. Lisäksi tärkeänä asiana nähtiin se, että palveluseteli on lisännyt varhaiskasvatukseen eri vaihtoehtojen tarjontaa kunnassa. toisaalta palveluseteli nähtiin mahdollisuutena lisätä perheen mahdollisuuksia saada lapselleen varhaiskasvatusta oman kunnan ulkopuolelta.

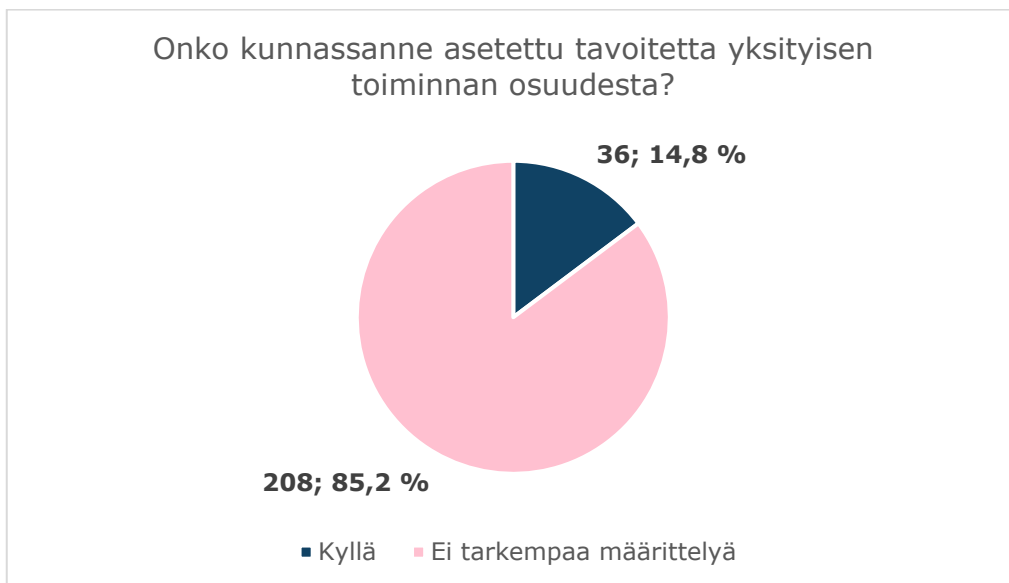
”Palvelun käyttö yli kuntarajojen mahdollistuu”

”Mahdollistaa joillakin kaupungin alueilla lähipalvelun, kun yksityinen toimija on nopeammin pystynyt rakentamaan ja näin vastaamaan palveluiden kysyntään. Huoltajien valinnan mahdollisuus lisääntynyt esim. yksikön painotusalueen, musiikki, kieli tms. mukaan.”

Aiemmassa kyselyssä palvelusetelin positiivisina vaikutuksina nähtiin perheille tarjolla olevien vaihtoehtojen lisääntyminen. Setelin käyttö helpotti myös tulevien investointien tarvetta, kun kunnan ei tarvitse investoida uusiin päiväkoteihin. Palveluseteli on täydentänyt kunnallisia varhaiskasvatustaluuja ja lisännyt yksityisen varhaiskasvatukseen osuutta, mikä on helpottanut tilannetta kunnissa missä palvelupaikoista on pulaa.

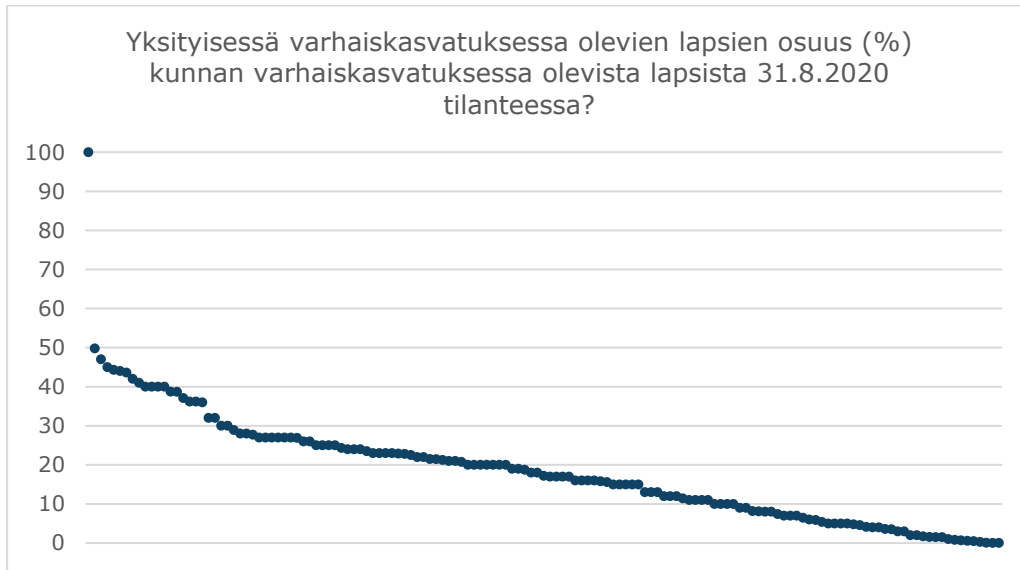
5 Yksityisen toiminnan osuus kunnan varhaiskasvatuksesta

Joissakin kunnissa on asetettu tavoitteita yksityisen toiminnan määrän osalta. Asiaa kysyttiin nyt ensimmäistä kertaa. Kyselyn perusteella 36 (14,6 %) kunnassa on asetettu tavoite yksityisen varhaiskasvatustoiminnan määrästä kunnassa. Tavoitteet vaihtelivat kunnittain, mutta olivat tyypillisesti 20-30 %.

Kuvio 18: Yksityiselle toiminnalle asetettu tavoitemäärä (N=244)

Kyselyssä kysyttiin myös tällä hetkellä yksityisessä toiminnassa olevien lasten määrää verrattuna kunnan omaan toimintaan. Kunnittainen vaihtelu oli kyselyn perusteella suurta. Enimmillään yksityisen toiminnan osuus varhaiskasvatuksessa olevista lapsista oli 100 % (vain yhdessä kunnassa). Seuraavaksi suurin varhaiskasvatuksessa yksityisessä toiminnassa olevien lasten osuus oli 49,8 %. On myös kuntia missä yksityistä palvelua ei ole ollenkaan.

Kuvio 19: yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus % (n=238)

kysymykseen vastanneiden kuntien osalta, joissa varhaiskasvatusta järjestettiin myös yksityisesti oli varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten keskimääräinen osuus 18,6 %.

6 Kyselyn keskeiset tulokset

6.1 Vertailutietoa vuodesta 2008 alkaen

Kuntaliitto on selvittänyt vuodesta 2008 alkaen joka toinen vuosi lasten kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen kuntalisiin liittyviä summia ja laajuutta kunnissa. Palveluseteli otettiin kyselyyn mukaan vuonna 2012 alkaen. Vuoden 2020 kysely on jo seitsemäs.

Kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksavien kuntien määrä on seurannan aikana kasvanut aina vuoteen 2012 asti, mutta sen jälkeen on kotihoidon ja yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksavien kuntien määrä kääntynyt laskuun. Vuoden 2018 ja 2016 välillä lasku on ollut merkittävää. Edelliseen kyselyyn verrattuna kotihoidontuen kuntalisää maksavien kuntien määrä on jonkin verran kasvanut ja yksityisen hoidon tuen kuntalisän osalta lisää maksavien kuntien määrä vähän laskenut.

Vuoden 2020 2018 kyselyn perusteella on kotihoidon tuen kuntalisiä maksavien kuntien määrä hieman noussut edelliseen kyselyyn verrattuna. Nyt kyselyyn vastanneiden kuntien osalta kotihoidontuen kuntalisää maksoi noin 21 % kunnista, kun aiemmassa vuoden 2018 kyselyssä vastaavasti 19 prosenttia kunnista maksoi kotihoidontuen kuntalisää. Toisin arvioinnissa on huomioitava, että kyselyyn vastanneita kuntia oli tällä kertaa hieman enemmän. Vielä vuonna 2014 kotihoidon tuen kuntalisää maksoi 30 prosenttia kunnista.

Vuonna 2014 yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksoi 123 kuntaa ja vuoden 2016 kyselyssä enää 109 kuntaa. Edellisessä vuoden 2018 kyselyssä kuntalisää maksavien kuntien määrä oli 97. Nyt toteutetun kyselyn perusteella yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksoi vielä 93 kuntaa. Kuntalisää maksavien kuntien määrä on vähentynyt kaikissa aiemmissa kyselyissä.

Perheille maksettava kotihoidon tuen keskimääräinen kuntalisä on hieman noussut aiempiin kyselyihin verrattuna. Huomioitavaa on, että lakisääteisen kotihoidon tuen hoitorahan ja hoitolisän osalta merkittävää korotusta ei ole tehty. Toki indeksitarkistusten perusteella lievää nousua niissäkin on. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän vähimmäis- ja enimmäismäärissä on tapahtunut enemmän vuosittaista muutosta.

Palvelusetelin osalta sitä käyttävien kuntien määrä on jatkuvasti kasvanut. Vuonna 2012 palvelusetelitoimintaa oli 25 kunnassa, vuonna 2018 jo 75 kunnassa. Nyt toteutetun kyselyn mukaan palveluseteli on käytössä 95 kunnassa. Palvelusetelin arvon vertailu on

hieman haastavaa, koska palvelusetelin arvo riippuu monista tekijöistä, kuten tulosidonnaisuudesta tai kiinteähintaisuudesta sekä erilaisista kertoimista hoitoaikaan, lapsen ikään tai erityiseen tukeen liittyen.

Alla olevaan taulukkoon on koottu em. kartoitusvuosien kyselyjen keskeiset tulokset.

Taulukko 15. Vertailua vuosien 2008, 2010, 2012, 2014, 2016 ja 2018 kuntakyselyistä.

Vertailu (2008, 2010, 2012, 2014, 2016, 2018)	2008	2010	2012	2014	2016	2018*	2020*
Manner-Suomen kuntia, lkm	399	326	320	304	297	295	294
Kyselyyn vastanneita kuntia, lkm	375	326	320	288	256	255	263
Kotihoidon tuen kuntalisää maksavat kunnat, lkm ja %	79 (21%)	84 (26%)	99 (31%)	85 (30%)	60 (23%)	48 (19%)	55 (21%)
Kotihoidon tuen kuntalisän keskiarvo	151 €/lapsi	144 €/lapsi	148 €/lapsi	148 €/lapsi	152 €/lapsi	147 €/lapsi	170 €/lapsi
Kotihoidon tuen kuntalisä vaihteluväli	50-250 €/lapsi	50-250 €/lapsi	50-264 €/lapsi	50-264 €/lapsi	36-252 €/lapsi	36-300 €/lapsi	40-350 €/lapsi
Yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksavat kunnat, lkm ja %	135 (36%)	127 (39%)	137 (43%)	123 (43%)	109 (43%)	97 (42%)	93 (36%)
Yksityisen hoidon tuen kuntalisän vaihteluväli (pl. Tulosidonnainen tuki)	50-800 €/lapsi	50-797 €/lapsi	50-747 €/lapsi	50-1185 €/lapsi	50-860 €/lapsi	50-1210 €/lapsi	84-783 €/lapsi
Palveluseteliä käyttävät kunnat, lkm ja %			25 (8%)	38 (13%)	48 (19%)	75 (30%)	95 (36%)
Palvelusetelin arvo, vaihteluväli				424-1066 €	371-1148 €	408-1115 €	421-1210 €

6.2 Vuoden 2020 kyselyn keskeiset tulokset

Kyselyn perusteella on havaittavissa, että kotihoidon tuen kuntalisän maksamista harkitaan kunnissa entistä tarkemmin. Vuoden 2018 kyselyyn verrattuna kuntalisää maksavien kuntien määrä on hieman kasvanut. Kuntalisää maksavien kuntien määrä on kuitenkin edelleen alempi kuin vuoden 2016 ja sitä aiemmissa kyselyissä. Kotihoidon tuen kuntalisää maksavia kuntia on edelleen melko vähän. Vuonna 2018 kotihoidon tuen kuntalisää maksoi 48 kuntaa (19 %) ja nyt vuoden 2020 kyselyssä kuntien määrä on noussut seitsemällä kunnalla ja lisää maksoi 55 kuntaa (21 %) kuntaa. Kuntalisän suuruudessa on tapahtunut lievää nousua verrattuna aiempiin kyselyihin. Kotihoidon tuen kuntalisää maksetaan keskimäärin 170 euroa/lapsi, kun kuntalisä vuonna 2018 oli keskimäärin 147

euroa/lapsi. Keskimääräinen maksettu kuntalisä on noussut, kun asiaa vertaa myös aiempiin kyselyihin. Vuonna 2016 kuntalisä oli keskimäärin 152 euroa/lapsi ja vuonna 2014 keskimäärin 148 euroa/lapsi.

Yksityisen hoidon tuen osalta kuntalisää maksavien kuntien suhteellinen osuus on vähentynyt aiempiin kyselyihin verrattuna. Vuonna 2018 vielä 42 % kyselyyn vastanneista kunnista maksoi yksityisen hoidon kuntalisää. Nyt vastaava osuus vastaajista oli enää 36 %. Vastaavasti myös lisää maksavien kuntien määrä on koko ajan vähentynyt. Vuonna 2016 lisää maksoi vielä 109 kuntaa kun nyt kuntia on enää 93. Kuntien määrä on vastaavana aikana kokonaisuudessaan vähentynyt kuitenkin vain kolmella. Edelliseen kyselyyn verrattuna kuntalisää maksoin nyt tehdyn kyselyn perusteella neljä kuntaa vähemmän kuin vuonna 2018.

Yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksetaan merkittävästi useammassa kunnassa (93 kuntaa) kuin kotihoidon tuen kuntalisää (55 kuntaa) kyselyyn vuonna 2020 vastanneissa 263 kunnassa. Kotihoidon tuen kuntalisää maksavista kunnista 28 maksoi myös yksityisen hoidon tuen kuntalisää. Toisaalta yksityisen hoidon tukea maksavista kunnista noin kolmasosa maksoi myös kotihoidon tuen kuntalisää.

Palvelusetelitoiminnan osalta voidaan todeta, että palveluseteliä käyttävien kuntien määrä on edelleen kasvanut. Kyselyyn vuonna 2020 vastanneista kunnista 95 (36 %) ilmoitti, että kunnassa on käytössä palveluseteli varhaiskasvatustaloudessa. Kyselyyn vuonna 2018 vastanneista kunnista palveluseteli oli käytössä vastaavasti 75 (30 %) kunnassa. Aiempiin vuosiin verrattuna palvelusetelin käyttö on lisääntynyt merkittävästi. Vuonna 2016 vastanneista kunnista 48 (19 %) ja vuonna 2014 25 kuntaa käytti palveluseteliä. Kyselyn mukaan palvelusetelin käyttöönotosta vuonna 2020 oli suunnitelmia enää viidessä kunnassa, kun vuoden 2018 kyselyssä palveluseteliä suunnitteli 27 kuntaa. Eri kyselyjen vertailussa on kuitenkin huomioitava, että vastaajamäärät ovat vaihdelleet.

Palvelusetelitoiminnassa olevien lasten määrä on myös kasvanut merkittävästi. Kyselyn perusteella palvelusetelitoiminnassa oli lapsia 32 253, kun vuoden 2018 kyselyssä lapsia oli 23 901. Kyselyjen osalta lapsimäärä on kasvanut lähes 10 000 lapsella. Vastaavasti Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen syksyllä 2017 tekemän kartoituksen mukaan palvelusetelitoiminnassa oli 21 844 lasta ja vuoden 2019 kartoituksessa lapsia oli jo 30 532. Kartoituksen mukaan Yksityisen hoidon tuella toteutetussa varhaiskasvatuksessa oli 14 318, kun 2017 kartoituksessa lapsia yksityisen hoidon tuella oli vielä 17 254. Lasten määrän vaihtelut johtunevat kyselyjen tekemisen ajankohdasta. Kuntaliiton kyselyn sekä Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen kartoitusten perusteella näyttää siltä, että yksityisen hoidon tuella toteutetun varhaiskasvatuksen osuus varhaiskasvatuksen toteuttamisessa edelleen vähenee ja palvelusetelillä toteutetun nousee.

7 Johtopäätökset

Varhaiskasvatuksessa on tapahtunut paljon muutoksia lyhyessä ajassa. Laki lasten päivähoidosta muuttui varhaiskasvatuslaiksi 1.8.2015 alkaen ja nyt sovellettava varhaiskasvatuslaki tuli voimaan 1.9.2018. Edellisen vuonna 2018 toteutetun kyselyn jälkeen on säädöksiä edelleen muutettu ja varhaiskasvatusoikeuden rajoittamisen mahdollisuus on poistettu 1.8.2020 alkaen. Myös henkilöstömitoituksen osalta on palattu samaan aikaisemmin voimassa olevaan mitoitukseen yli kolmevuotiaiden lasten kokopäivähoidossa lasten ja aikuisten välisen suhdeluvun osalta. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki tuli voimaan 1.3.2017 ja sitä muutettiin 1.1.2018 alkaen. Asiakasmaksulain osalta ollaan tulorajoja ja sisarusalennusta edelleen muuttamassa. Tulorajoja ehdotetaan laskettavaksi 31 prosenttia ja sisarusalennus lasketaan nykyisestä 50 prosentista 40 prosenttiin nuorimman lapsen maksusta. Muutoksien on tarkoitus tulla voimaan 1.8.2021 alkaen. Suunnitelmissa vaikuttaa olevan myös muita varhaiskasvatuksen järjestämiseen vaikuttavia uudistuksia, joiden vaikutuksia yksityiseen varhaiskasvatukseen ja tukien kuntalisiin tulee myös arvioida.

Muutoksilla on ollut merkittäviä vaikutuksia varhaiskasvatuksen järjestämiseen ja järjestämisen kustannuksiin. Kunnissa on jouduttu arvioimaan varhaiskasvatuksen järjestämistä monin tavoin. Myös yksityisen palvelutoiminnan osalta tilannetta joudutaan arvioimaan esimerkiksi maksumuutosten osalta. Onko kunnassa tarpeen muuttaa yksityisen hoidon tuen kuntalisää tai mikä vaikutus asiakasmaksulain muutoksella on palvelusetelin arvoon ja käyttöön.

Vuoden 2020 osalta toimintaan on merkittäväällä tavalla vaikuttanut koronapandemiasta aiheutunut poikkeustilanne. Myös varhaiskasvatuksen osalta on tehty erilaisia ratkaisuja palvelun järjestämisen suhteen. Koska palvelun käyttö koko varhaiskasvatuksen osalta keväällä 2020 muuttui rajusti, kunnat pohtivat myös esimerkiksi palvelusetelin maksatukseen liittyviä käytänteitään. Kunnat itse antoivat laajoja maksuhyvityksiä tilanteesta johtuvien poissaolojen osalta. Tätä raporttia kirjoitettaessa tilanne on edelleen hyvin akuutissa vaiheessa ja lopullisten vaikutusten arvioinnin aika on myöhemmin.

Kokonaisuutena voidaan todeta, että kuntalisillä ja palvelusetelitoiminnalla on merkitystä kunnille järjestettäessä varhaiskasvatuspalveluita. Niiden suoraa vaikuttavuutta palvelun kysyntään on kuitenkin vaikea arvioida. Moni kunta järjestää myös varhaiskasvatuksen avoimia palveluita, kuten erilaista kerhotoimintaa, jolloin lapsi voi saada laadukasta varhaiskasvatusta samanaikaisesti kotihoidon tuen kanssa.

Kyselyn perusteella voidaan edelleen todeta, että kotihoidon tuen kuntalisillä voidaan perheitä ohjata valitsemaan erityisesti pienten lasten osalta lapsen hoitaminen kotona

varhaiskasvatukseen osallistumisen sijaan. Huomioitavaa on, että edelleen on muutamia kuntia, joiden kuntalisän ehtojen mukaan myös vanhempi sisarus hoidettava kotona. Mikäli varhaiskasvatukseen osallistumista halutaan lisätä, olisi kunnassa harkittava kotihoidontuen kuntalisän maksamisen ehtoja tästäkin näkökulmasta. Varhaiskasvatukseen osallistumisen osalta koko kotihoidontuen periaatteet tulisi arvioida. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää yli kolmevuotiaalle maksettavaan lakisääteiseen sisaruskorotukseen. On kuitenkin huomattava, että kotihoidon tuen kuntalisää maksavien kuntien määrässä ei ole tapahtunut merkittävää muutosta ja suurin osa kunnista ei lisää maksa. Tulevaisuudessa kotihoidontuen käytössä voi tapahtua merkittäviäkin muutoksia, mikäli perhevapaaudistus tulevaisuudessa toteutetaan. Perhevapaajärjestelmän uudistustyön yhteydessä työelämävaikutusten ohella tulee arvioida asiaa lasten ja varhaiskasvatuksen näkökulmasta.

Kotihoidon tuen kuntalisän osalta on vaikea arvioida, miten kunnat tulevat jatkossa kuntalisän osalta toimimaan, väheneekö kuntalisää maksavien kuntien määrä vai muutaanko kuntalisän maksamisen ehtoja tai ikärajoja. Julkisuudessa olleiden tietojen osalta kunnissa käydään pohdintaa kuntalisän maksamiseen liittyen. On myös hyvä muistaa, että yleisesti tavoitellaan varhaiskasvatukseen osallistumisen merkittävää kasvua ja maksutonta varhaiskasvatuksen kokeilu on edelleen käynnissä. Lisäksi kokeilu kaksivuotisesta esiopetuksesta on alkamassa. Se miten varhaiskasvatukseen osallistuminen lisääntyy ja mikä vaikutus mahdollisilla toimenpiteillä on esimerkiksi kotihoidon tukeen, yksityisen hoidon tukeen tai palveluseteliin jää nähtäväksi.

Yksityisen hoidon tuen kuntalisän käyttö kunnissa vaihtelee vuosittain. Sekä kotihoidon tuen kuntalisää että yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksavien kuntien määrässä ei edelliseen kyselyyn verrattuna ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Nyt toteutetun kyselyn perusteella yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksoi vain neljä kuntaa vähemmän kuin vuonna 2018. Vastaavasti palveluseteliä käyttävien kuntien määrä on lisääntynyt reippaasti. Tällä hetkellä palveluseteli on käytössä 95 kunnassa, mikä on 20 kuntaa enemmän kuin vuoden 2018 kyselyssä. Näyttää siltä, että palvelusetelistä on muodostunut pääasiallinen toimintatapa yksityisen päiväkotitoiminnan ja perhepäivähoidon osalta. Palveluseteliä ei voi käyttää, jos perhe palkkaa hoitajan kotiin, joten tuskin kuntalisän käyttö kokonaan on kuitenkaan loppumassa. On todennäköistä, että ratkaisut tehdään paikallisten olosuhteiden perusteella joko taloudellisten tai muiden strategisten valintojen johdosta. Kyselyssä ei ole tarkemmin selvitetty syitä kuntalisästä luopumiselle tai palvelusetelin käyttämiselle. Kuntien kanssa käytyjen epävirallisten keskustelujen kautta syntyy käsitys, että palveluseteliä pidetään parempana vaihtoehtona. Kunnat kokevat, että sen avulla pystytään tekemään paikallisesti parempia ratkaisuja yksityisen toiminnan tukemisen, ohjauksen ja neuvonnan osalta. Myös varhaiskasvatuksen laadullisia näkökulmia voidaan paremmin ottaa huomioon. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän osalta moni kunta on sopinut Kelan kanssa sen maksamisesta. Tällöin Kela on määrittää kuntalisän maksamiselle ehdot, jotka se voi hyväksyä. Mikäli kunta haluaa ehtoja, joita Kela ei hyväksy, joutuu se maksattamaan kuntalisän itse. Lisäksi tuen lakisääteisiin osiin ei kunta voi ollenkaan vaikuttaa. On hyvä muistaa, että sekä kotihoidon tuki että yksityisen hoidon tuki on kunnan rahoittamaa kuntalisän lisäksi myös lakisääteisiltä osin.

Yksityisen hoidon tuen kuntalisällä tai palvelusetelillä pyritään selvästi sekä tukemaan yksityistä palvelutuotantoa, että ratkaisemaan varhaiskasvatuspalvelun kysyntään ja muutoksiin liittyviä haasteita. Kunnat joutuvat usein harkitsemaan investointia uusiin toimitiloihin pitkään. Näin saattaa syntyä tilanteita, että kunnan omassa toiminnassa ei olekaan riittävästi paikkoja kattamaan palvelun kysyntää. Tällöin yksityisen toiminnan kanssa tehtävällä yhteistyöllä voidaan ohjata perheitä myös yksityisen palvelun pariin. Kuntalisällä tai tulosidonnaisella palvelusetelillä pyritään osaltaan turvaamaan sitä, ettei yksityisen palvelun hinta huoltajille muodostuisi esteeksi paikan ottamiselle.

Kunnat arvioivat tarkkaan yksityisen hoidon tuen kustannusten kokonaisuutta verrattuna palvelun järjestämiseen omana toimintana. Tuen kustannusten lisäksi huomioidaan kunnan valvontaan ja toiminnan ohjaukseen liittyvät kustannukset. Yksityisellä toiminnalla voidaan myös laajentaa palveluvalikoimaa erilaisten pedagogisten suuntausten, kuten montessori- tai steinerpedagogiikka, tai erikielisten palveluiden osalta. Tälläkin tavalla perheiden valinnanmahdollisuudet kasvavat.

Palvelusetelitoiminta on kunnissa edelleen kasvanut merkittävästi. Kunnat pystyvät määrittelemään koko palvelusetelin arvon itse, eikä siihen liity yksityisen hoidon tuen mukaista valtakunnallista hoitorahaa ja hoitolisää, joiden määrästä säädetään lailla. Samoin kunta voi paremmin ohjata yksityistä palvelutoimintaa verrattuna tilanteeseen, jossa kunta ei maksa yksityisen hoidon tuen kuntalisää, eikä käytä palveluseteliä. Kunta myös hyväksyy palvelusetelitoimintaan tuleva palvelusetelitoiminnan ehdot täyttävät toimijat.

Yksityisen hoidon tuen kuntalisään ja palveluseteliin liittyy samankaltaisuuksia mutta myös merkittäviä eroja. Merkittävin ero lienee se, että palvelusetelissä koko arvosta päättää kunta, mutta yksityisen hoidon tuen osalta kunta päättää ainoastaan kuntalisästä. Haasteena palvelusetelin osalta on se, että varhaiskasvatuksen osalta sovelletaan edelleen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä säädettyä lakia. Laissa ei millään tavalla huomioida varhaiskasvatuspalveluun liittyviä ominaispiirteitä.

Palvelusetelillä ratkaistaan pitkälti samanlaisia haasteita kuin yksityisen hoidon tuenkin kanssa. Kyselyn perusteella näyttää siltä, että palvelusetelin käyttö todennäköisesti edelleen lisääntyy. Jatkossa onkin syytä tarkemmin seurata, miten palvelusetelin käyttö tulee vaikuttamaan yksityisen hoidon tuen käyttöön. Hallitusohjelman mukaan yksityisen varhaiskasvatuksen osalta tullaan tekemään ratkaisuja voitontavoittelun sekä yksityisen palvelutuotannon luvanvaraisuuden osalta. Kyselymme tekohetkellä ei ole vielä tarkempaa tietoa, miten edellä mainitut asiat tulevat mahdollisesti etenemään ja mitä ne sisällöllisesti tarkoittavat. Kyselymme perusteella on tarkkaan pohdittava mikä tapa jatkossa mahdollistaa kunnille riittävän vapauden järjestää laadukasta varhaiskasvatusta paikallisesti parhaalla mahdollisella tavalla.

Näyttää siltä, että palvelusetelin käyttö kunnissa jatkaa kasvuaan ja yksityisen hoidon tuen käyttö vähenee. Yksityisten palveluntuottajien määrä vaihtelee ja Suomeen on syntynyt muutama valtakunnallinen ketju. Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus on vuosittain hieman kasvanut ja kyselyn perusteella se on tällä hetkellä noin 18 prosenttia. On syytä todeta, että kuntakohtaiset vaihtelut ovat merkittäviä ja on edelleen kuntia missä

yksityistä palvelua ei ole. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen syksyllä 2019 tekemän kyselyn perusteella yksityisen varhaiskasvatuksen osuus oli 18,3 %, sisältäen ostopalvelutoiminnan. Yksityisen toiminnan kehittymistä on syytä seurata ja kunnissa on syytä arvioida mikä toimintatapa varhaiskasvatuksen järjestämisen osalta takaa laadukkaan palvelun lapsille muuttuvissakin tilanteissa.

Varhaiskasvatuspalvelun järjestäminen on osa kuntien perustehtäviä ja eikä tätä ole jatkossakaan syytä muuttaa. Varhaiskasvatuspalvelu on perusopetuksen ohella luonteeltaan lähipalvelua, eikä sitä ole syytä eriyttää osaksi laajempaa palvelujen järjestämistä. Kunnilla tulee jatkossakin olla mahdollisuus paikallisesti ratkaista millä tavalla se varhaiskasvatuspalvelunsa järjestää.

8 Liitteet

8.1 Onko kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen kuntalisät sekä palveluseteli käytössä kunnassa?

	Maksaako kuntanne kotihoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Maksetaan kunnassanne yksityisen hoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Onko kunnassanne käytössä varhaiskasvatuksen palveluseteli?
Akaa	Ei	Ei	Ei
Alajärvi	Ei	Ei	Kyllä
Alavieska	Ei	Kyllä	Kyllä
Alavus	Ei	Ei	Ei
Askola	Kyllä	Kyllä	Ei
Aura	Ei	Kyllä	Kyllä
Enonkoski	Ei	Ei	Ei
Enontekiö	Kyllä	Ei	Ei
Espoo	Kyllä	Kyllä	Suunnitteilla
Eura	Ei	Ei	Kyllä
Eurajoki	Kyllä	Kyllä	Ei
Evijärvi	Ei	Ei	Ei
Forssa	Kyllä	Ei	Ei
Haapajärvi	Ei	Ei	Ei
Haapavesi	Ei	Kyllä	Kyllä
Hailuoto	Ei	Ei	Ei
Halsua	Ei	Ei	Ei
Hamina	Kyllä	Ei	Kyllä
Hankasalmi	Ei	Ei	Ei
Hanko	Ei	Ei	Ei
Harjavalta	Ei	Ei	Ei
Hartola	Kyllä	Ei	Ei
Hattula	Kyllä	Kyllä	Ei
Hausjärvi	Ei	Ei	Kyllä
Heinola	Ei	Kyllä	Ei
Heinävesi	Ei	Ei	Ei

Helsinki	Kyllä	Kyllä	Ei
Hirvensalmi	Kyllä	Kyllä	Ei
Hollola	Ei	Kyllä	Kyllä
Huittinen	Ei	Kyllä	Kyllä
Humppila	Ei	Ei	Ei
Hyrnsalmi	Kyllä	Kyllä	Ei
Hyvinkää	Ei	Kyllä	Ei
Hämeenkyrö	Ei	Ei	Kyllä
Hämeenlinna	Ei	Kyllä	Kyllä
Iisalmi	Ei	Ei	Kyllä
Iitti	Ei	Kyllä	Ei
Ilomantsi	Ei	Ei	Ei
Imatra	Ei	Kyllä	Ei
Inari	Kyllä	Ei	Ei
Inkoo	Ei	Kyllä	Ei
Isojoki	Ei	Ei	Ei
Isokyrö	Ei	Ei	Kyllä
Jokioinen	Ei	Ei	Ei
Joroinen	Ei	Ei	Kyllä
Joutsa	Ei	Ei	Ei
Juupajoki	Ei	Ei	Ei
Jyväskylä	Ei	Ei	Kyllä
Jämijärvi	Ei	Kyllä	Ei
Jämsä	Ei	Ei	Suunnitteilla
Järvenpää	Ei	Kyllä	Kyllä
Kaarina	Ei	Kyllä	Ei
Kaavi	Ei	Ei	Ei
Kajaani	Ei	Kyllä	Kyllä
Kalajoki	Ei	Ei	Kyllä
Kangasala	Ei	Kyllä	Kyllä
Kankaanpää	Ei	Ei	Kyllä
Kannonkoski	Ei	Ei	Ei
Kannus	Ei	Ei	Ei
Karkkila	Ei	Ei	Kyllä
Karstula	Kyllä	Kyllä	Ei
Karvia	Ei	Ei	Ei
Kaskinen	Ei	Ei	Ei
Kauhajoki	Ei	Ei	Kyllä
Kauhava	Ei	Ei	Ei
Kauniainen	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Kaustinen	Kyllä	Kyllä	Ei
Keitele	Kyllä	Ei	Ei
Kemi	Ei	Ei	Ei
Kemijärvi	Ei	Ei	Suunnitteilla

Keminmaa	Ei	Kyllä	Kyllä
Kemiönsaari	Ei	Ei	Kyllä
Kempele	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Kerava	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Keuruu	Ei	Ei	Kyllä
Kihniö	Ei	Ei	Ei
Kinnula	Ei	Ei	Ei
Kirkkonummi	Kyllä	Ei	Kyllä
Kitee	Ei	Ei	Ei
Kittilä	Kyllä	Kyllä	Ei
Kiuruvesi	Ei	Ei	Kyllä
Kivijärvi	Ei	Ei	Ei
Kokemäki	Ei	Ei	Ei
Kokkola	Kyllä	Ei	Kyllä
Kolari	Kyllä	Kyllä	Ei
Konnevesi	Ei	Ei	Ei
Kontiolahti	Kyllä	Ei	Kyllä
Korsnäs	Ei	Ei	Ei
Koski tl	Kyllä	Ei	Ei
Kotka	Ei	Ei	Kyllä
Kristiinankaupunki	Ei	Ei	Ei
Kruunupyö	Ei	Ei	Ei
Kuhmo	Kyllä	Ei	Ei
Kuhmoinen	Kyllä	Kyllä	Ei
Kuopio	Ei	Ei	Kyllä
Kuortane	Ei	Ei	Ei
kurikka	Kyllä	Ei	Kyllä
Kustavi	Ei	Ei	Ei
Kuusamo	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Kyyjärvi	Ei	Ei	Ei
Kärkölä	Ei	Kyllä	Ei
Kärsämäki	Ei	Ei	Ei
Lahti	Ei	Kyllä	Kyllä
Laitila	Ei	Ei	Kyllä
Lapinjärvi	Kyllä	Ei	Ei
Lapinlahti	Ei	Kyllä	Ei
Lappajärvi	Ei	Ei	Ei
Lappeenranta	Ei	Kyllä	Kyllä
Laukaa	Ei	Ei	Kyllä
Lemi	Ei	Ei	Ei
Lempäälä	Ei	Kyllä	Kyllä
Leppävirta	Ei	Kyllä	Ei
Lieksa	Ei	Ei	Ei
Lieto	Ei	Ei	Kyllä

Liminka	Ei	Kyllä	Kyllä
Liperi	Ei	Kyllä	Ei
Lohja	Ei	Kyllä	Kyllä
Loimaa	Ei	Kyllä	Ei
Loppi	Kyllä	Kyllä	Ei
Luhanka	Ei	Ei	Ei
Lumijoki	Ei	Ei	Ei
Luoto	Ei	Ei	Ei
Luumäki	Ei	Ei	Ei
Maalahti	Ei	Ei	Ei
Marttila	Ei	Ei	Ei
Masku	Ei	Kyllä	Kyllä
Merijärvi	Ei	Ei	Ei
Merikarvia	Kyllä	Ei	Ei
Miehikkälä	Ei	Ei	Ei
Mikkeli	Ei	Kyllä	Kyllä
Muhos	Ei	Kyllä	Ei
Multia	Ei	Ei	Ei
Muonio	Kyllä	Ei	Ei
Mustasaari	Ei	Ei	Kyllä
Muurame	Ei	Ei	Kyllä
Mynämäki	Ei	Kyllä	Kyllä
Myrskylä	Ei	Ei	Ei
Mäntsälä	Kyllä	Kyllä	Ei
Mänttä-Vilppula	Ei	Ei	Ei
Mäntyharju	Kyllä	Ei	Ei
Naantali	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Nakkila	Ei	Ei	Ei
Nivala	Ei	Kyllä	Kyllä
Nokia	Ei	Kyllä	Kyllä
Nousiainen	Ei	Ei	Ei
Nurmes	Ei	Ei	Ei
Nurmijärvi	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Närpiö	Ei	Ei	Ei
Orimattila	Ei	Kyllä	Kyllä
Oripää	Ei	Ei	Ei
Orivesi	Ei	Kyllä	Suunnitteilla
Oulainen	Kyllä	Kyllä	Suunnitteilla
Oulu	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Outokumpu	Ei	Ei	Ei
Paimio	Ei	Kyllä	Kyllä
Paltamo	Ei	Ei	Ei
Parikkala	Kyllä	Ei	Ei
Parkano	Ei	Ei	Ei

Pedersören kunta	Ei	Ei	Ei
Pelkosenniemi	Ei	Ei	Ei
Pello	Ei	Ei	Ei
Perho	Ei	Kyllä	Ei
Pertunmaa	Kyllä		Ei
Pieksämäki	Ei	Ei	Kyllä
Pielavesi	Ei	Ei	Kyllä
Pietarsaari	Ei	Ei	Ei
Pihtipudas	Ei	Ei	Ei
Pirkkala	Ei	Kyllä	Kyllä
Polvijärvi	Ei	Ei	Ei
Pomarkku	Ei	Ei	Ei
Pori	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Pornainen	Ei	Kyllä	Ei
Porvoo	Ei	Kyllä	Kyllä
Posio	Ei	Ei	Ei
Pudasjärvi	Ei	Ei	Kyllä
Punkalaidun	Ei	Ei	Ei
Puolanka	Kyllä	Ei	Ei
Puumala	Kyllä	Ei	Ei
Pyhtää	Ei	Ei	Kyllä
Pyhäjoki	Ei	Ei	Ei
Pyhäjärvi	Kyllä	Ei	Ei
Pyhäntä	Ei	Kyllä	Ei
Pyhäranta	Ei	Ei	Kyllä
Pälkäne	Ei	Ei	Ei
Pöytyä	Ei	Ei	Kyllä
Raahe	Ei	Kyllä	Ei
Raisio	Ei	Kyllä	Kyllä
Rantasalmi	Ei	Ei	Ei
Ranua	Ei	Ei	Ei
Rauma	Ei	Kyllä	Kyllä
Rautalampi	Ei	Käytämme palvelurahaa	Ei
Rautavaara	Ei	Ei	Ei
Rautjärvi	Ei	Ei	Ei
Reisjärvi	Ei	Ei	Ei
Riihimäki	Ei	Kyllä	Ei
Ristijärvi	Kyllä	Ei	Ei
Rovaniemi	Ei	Kyllä	Kyllä
Ruokolahti	Ei	Ei	Ei
Ruovesi	Ei	Ei	Ei
Rusko	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Saarijärvi	Ei	Ei	Kyllä
Salla	Ei	Ei	Ei

Salo	Ei	Kyllä	Kyllä
Sastamala	Ei	Kyllä	Kyllä
Sauvo	Ei	Kyllä	Ei
Savitaipale	Ei	Ei	Ei
Savonlinna	Ei	Kyllä	Kyllä
Savukoski	Ei	Ei	Ei
Seinäjoki	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Sievi	Ei	Kyllä	Ei
Siikainen	Ei	Ei	Ei
Siikajoki	Ei	Kyllä	Ei
Siikalatva	Ei	Ei	Ei
Siilinjärvi	Ei	Kyllä	Kyllä
Simo	Ei	Ei	Ei
Sipoo	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Sodankylä	Kyllä	Ei	Ei
Soini	Ei	Ei	Ei
Somero	Kyllä	Ei	Ei
Sotkamo	Ei	Kyllä	Kyllä
Sulkava	Kyllä	Ei	Ei
Suomussalmi	Ei	Ei	Ei
Sysmä	Ei	Ei	Ei
Säkylä	Ei	Ei	Ei
Taipalsaari	Ei	Kyllä	Kyllä
Tammela	Ei	Kyllä	Ei
Tampere	Ei	Kyllä	Kyllä
Tervo	Ei	Ei	Ei
Tervola	Ei	Ei	Kyllä
Teuva	Ei	Ei	Ei
Tohmajärvi	Ei	Ei	Ei
Toholampi	Ei	Ei	Ei
Toivakka	Ei	Ei	Kyllä
Tornio	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Turku	Ei	Kyllä	Kyllä
Tuusniemi	Ei	Ei	Ei
Tuusula	Kyllä		
Tyrnävä	Ei	Kyllä	Kyllä
Ulvila	Ei	Ei	Kyllä
Ujala	Ei	Ei	Ei
Utajärvi	Kyllä	Ei	Ei
Utsjoki	Ei	Ei	Ei
Uurainen	Ei	Ei	Kyllä
Uusikaarlepyy	Ei	Ei	Ei
Uusikaupunki	Ei	Kyllä	Kyllä
Vaala	Ei	Ei	Ei

Vaasa	Ei	Ei	Kyllä
Valkeakoski	Ei	Kyllä	Ei
Vantaa	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Varkaus	Ei	Ei	Kyllä
Vesilahti	Ei	Kyllä	Ei
Veteli	Ei	Ei	Ei
Vieremä	Ei	Ei	Ei
Vihti	Ei	Kyllä	Kyllä
Viitasaari	Ei	Ei	Ei
Vimpeli	Ei	Ei	Kyllä
Virolahti	Ei	Ei	Ei
Ylitornio	Suunnitteilla	Ei	Ei
Ylivieska	Ei	Kyllä	Kyllä
Ylöjärvi	Ei	Kyllä	Kyllä
Ypäjä	Ei	Ei	Ei
Ähtäri	Ei	Ei	Ei
Äänekoski	Ei	Ei	Kyllä

8.2 Kyselylomake

1. Kyselyyn vastaavan yhteystiedot

Kunnan nimi *

Vastaajan nimi

Vastaajan virkanimike organisaatiossa

Sähköposti *

Puhelinnumero

Kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon kuntalisät

2. Maksaako kuntanne kotihoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?

Kyllä

Ei

Suunnitteilla

3. Mikäli vastasitte edelliseen kyllä, onko kuntalisällä ollut vaikutusta kunnallisen varhaiskasvatuksen kysyntään?

4. Onko kunnassanne asetettu erityisiä ehtoja kotihoidon tuen kuntalisän maksamiselle?

Kyllä

Ei

5. Millaisia ehtoja kunnassanne on asetettu kotihoidon tuen kuntalisä maksamiselle?

Oikeus tuen saamiseen edellyttää tietyn vähimmäisajan (kk)

Vanhempi hoitaa lasta

Perheen kaikki lapset hoidetaan kotona

Perheessä vähintään 2 lasta

Vanhempi jää pois vakituisesta työstä

Vanhempi keskeyttää opiskelun

Kuntalisä maksetaan vain täysistä kuukausista

Maksetaan vain perheen nuorimmasta lapsesta

Jokin muu ehto, mikä?

6. Edellyttääkö tuen saaminen tietyn vähimmäisajan (kk)?

Ei

Kyllä, vähimmäisaika kuukautta(kk):

Kotihoidon tuen kuntalisän suuruus euroa/lapsi

Mikäli kuntalisän suuruus vaihtelee eri-ikäisillä lapsilla, merkitään esim. 120 e/alle 1-vuotias, 80 e/alle 2-vuotias. Jos se vaihtelee perheen lasten lukumäärän mukaan, merkitään esim. 120 e/1. lapsi, 100 e/2. lapsi. Jos kuntalisä on tulositonnainen, merkitään vähimmäis- ja enimmäismaksu.

7. Minkä suuruisia kuntalisiä maksetaan eri-ikäisille? (ilmoita euroa/lapsi lukuina)

Euroa/alle 1-vuotias

Euroa/alle 2-vuotias
Euroa/alle 3-vuotias
Euroa/yli 3-vuotias
Sisaruslisä

8. Minkä suuruisia kuntalisia maksetaan eri-ikäisille? (ilmoita euroa/lapsi lukuina)

Euroa/1. lapsi
Euroa/2. lapsi
Euroa/3. lapsi
Euroa/yli 3 lasta

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, Vähintään (euroa /lapsi):

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, Enintään (euroa /lapsi):

9. Mahdolliset lisätiedot kotihoidon tuen kuntalisään liittyen:

Yksityisen hoidon tuen kuntalisä (Kunnan mahdollinen palveluraha sisältyy tähän osioon)

10. Maksetaanko kunnassanne yksityisen hoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?

Kyllä
Ei
Suunnitteilla
Käytämme palvelurahaa

11. Onko kuntalisällä ollut vaikutusta kunnalliseen varhaiskasvatuksen kysyntään?

12. Onko kunnassanne asetettu erityisiä ehtoja yksityisen hoidon tuen kuntalisän maksamiselle?

Kyllä
Ei

13. Millaisia ehtoja kunnassanne on asetettu yksityisen hoidon tuen kuntalisän maksamiselle? (voit valita useamman vaihtoehdon)

Oikeus tuen saamiseen edellyttää tietyn vähimmäisajan (kk)
Vanhempi on työssä tai opiskelee
Hoito on kokopäiväistä (yli 5h)
Perheessä vähintään 2 lasta
Kuntalisä maksetaan vain täysistä kuukausista
Jokin muu ehto, mikä?

14. Edellyttääkö tuen saaminen tietyn vähimmäisajan (kk)?

Ei
Kyllä, vähimmäisaika kuukautta (kk):

Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus

Kuntalisän suuruutta kysytään erikseen kokoaikaisesta (yli 5h/päivä) ja osa-aikaisesta (enintään 5h/päivä) palvelusta. Mikäli kuntalisän suuruus vaihtelee eri-ikäisillä lapsilla,

merkitään esim. 120 e/alle 1-vuotias, 80 e/alle 2-vuotias. Jos kuntalisä on tulosidonnainen, merkitään vähimmäis- ja enimmäismaksu.

15. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus päiväkotitoiminnassa euroa/lapsi?

Kokoaikainen (yli 5h/päivä)

Euroa/alle 1-vuotias

Euroa/alle 2-vuotias

Euroa/alle 3-vuotias

Euroa/yli 3-vuotias

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, Vähintään (euroa /lapsi):

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, Enintään (euroa /lapsi):

16. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus päiväkotitoiminnassa euroa/lapsi?

Osa-aikainen (enintään 5h/päivä)

Euroa/alle 1-vuotias

Euroa/alle 2-vuotias

Euroa/alle 3-vuotias

Euroa/yli 3-vuotias

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, Vähintään (euroa /lapsi):

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, Enintään (euroa /lapsi):

Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus perhepäivähoidossa

Kuntalisän suuruutta kysytään erikseen kokoaikaisesta (yli 5h/päivä) ja osa-aikaisesta (enintään 5h/päivä) palvelusta.

Mikäli kuntalisän suuruus vaihtelee eri-ikäisillä lapsilla, merkitään esim. 120 e/alle 1-vuotias, 80 e/alle 2-vuotias. Jos kuntalisä on tulosidonnainen, merkitään vähimmäis- ja enimmäismaksu.

17. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus perhepäivähoidossa euroa/lapsi?

Kokoaikainen (yli 5h/päivä)

Euroa/alle 1-vuotias

Euroa/alle 2-vuotias

Euroa/alle 3-vuotias

Euroa/yli 3-vuotias

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, Vähintään (euroa /lapsi):

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, Enintään (euroa /lapsi):

18. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus perhepäivähoidossa euroa/lapsi?

Osa-aikainen (enintään 5h/päivä)

Euroa/alle 1-vuotias

Euroa/alle 2-vuotias

Euroa/alle 3-vuotias

Euroa/yli 3-vuotias

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, Vähintään (euroa /lapsi):

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, Enintään (euroa /lapsi):

Yksityisen hoidon tuen kuntalisä suuruus ryhmäperhepäivähoidossa

Kuntalisän suuruutta kysytään erikseen kokoaikaisesta (yli 5h/päivä) ja osa-aikaisesta (enintään 5h/päivä) palvelusta. Mikäli kuntalisän suuruus vaihtelee eri-ikäisillä lapsilla, merkitään esim. 120 e/alle 1-vuotias, 80 e/alle 2-vuotias. Jos kuntalisä on tulosidonnainen, merkitään vähimmäis- ja enimmäismaksu

19. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus ryhmäperhepäivähoidossa euroa/lapsi?

Kokoaikainen (yli 5h/päivä)

Euroa/alle 1-vuotias

Euroa/alle 2-vuotias

Euroa/alle 3-vuotias

Euroa/yli 3-vuotias

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, Vähintään (euroa /lapsi):

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, Enintään (euroa /lapsi):

20. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus ryhmäperhepäivähoidossa euroa/lapsi?

Osa-aikainen (enintään 5h/päivä)

Euroa/alle 1-vuotias

Euroa/alle 2-vuotias

Euroa/alle 3-vuotias

Euroa/yli 3-vuotias

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, Vähintään (euroa /lapsi):

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, Enintään (euroa /lapsi):

21. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus, kun hoitaja perheen kotona euroa/lapsi?

Kokoaikainen (yli 5h/päivä)

Euroa/alle 1-vuotias

Euroa/alle 2-vuotias

Euroa/alle 3-vuotias

Euroa/yli 3-vuotias

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, Vähintään (euroa /lapsi):

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, Enintään (euroa /lapsi):

22. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus, kun hoitaja perheen kotona euroa/lapsi?

Osa-aikainen (enintään 5h/päivä)

Euroa/alle 1-vuotias

Euroa/alle 2-vuotias

Euroa/alle 3-vuotias

Euroa/yli 3-vuotias

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, Vähintään (euroa /lapsi):

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, Enintään (euroa /lapsi):

23. Kuinka monta lasta oli yksityisen hoidon tuen piirissä vuonna 2019 (31.12.)

Yksityisen hoidon piirissä olevien lasten määrä vuonna 2019. Tieto 31.12. laskentapäivän mukaan.

Yksityisen hoidon tuen piirissä yhteensä
joista alle 3-vuotiaat

Päiväkodeissa
joista alle 3-vuotiaat

Perhe- ja ryhmäperhepäivähoidossa
joista alle 3-vuotiaat

Hoitaja perheen kotona
joista alle 3-vuotiaat

24. Mahdolliset lisätiedot yksityisen hoidon tuen kuntalisään liittyen:

25. Onko kunnassanne käytössä varhaiskasvatuksen palveluseteli?

Kyllä
Ei
Suunnitteilla

26. Onko palveluseteli tulosidonnainen vai kiinteähintainen kaikille?

Tulosidonnainen
Kiinteähintainen (saman arvoinen) kaikille
Joku muu, mikä?

27. Mikäli kunnassanne on käytössä varhaiskasvatuksen kiinteähintainen palveluseteli, mikä on sen arvo yli 3-vuotiaan lapsen kokoaikaisesta (yli 5h/päivä) palvelusta?

Euroa

28. Mikäli kunnassanne on käytössä varhaiskasvatuksen tulosidonnainen palveluseteli, mikä sen arvo voi vähintään tai enintään olla?

Vähintään, euroa
Enintään, euroa

29. Mikäli palvelusetelin arvo on hinnoiteltu lapsen iän tai tuen tarpeen mukaan, mikä on setelin "kerroin"?

Alle 3-vuotiaiden kerroin
Yli 3-vuotiaiden kerroin
Osapäivähoidon kerroin
Erityisen tuen tarve

30. Kuinka monta lasta oli palvelusetelitoiminnan piirissä vuonna 2019

Palvelusetelitoiminnan piirissä yhteensä

Lapsien määrä

joista alle 3-vuotiaita

Päiväkodeissa

Lapsien määrä

joista alle 3-vuotiaita

Perhe- ja ryhmäperhepäivähoidossa

Lapsien määrä

joista alle 3-vuotiaita

31. Onko palvelusetelin sääntökirja tai vastaava tehty?

Kyllä

Ei

Suunnitteilla

32. Mitä vaatimuksia varhaiskasvatuksen palveluseteliin liittyvässä sääntökirjassanne on mainittu tiloista, henkilöstöstä, varhaiskasvatuksen toteuttamisesta, poikkeusolosuhteista ja kustannuksista?

Tilat:

Asetettu tilojen suhteen erityisvaatimuksia

Ei erityisvaatimuksia tilojen suhteen

Muuta mainittavaa:

Henkilöstö:

Mitoitukseen liittyviä vaatimuksia

Henkilöstön määrään liittyviä vaatimuksia

Vaatimus erityisopettajan palveluista

Palvelun tuottajan tai toimipisteen vastuuhenkilön tavoitettavuuden osalta vaatimuksia

Täydennyskoulutusvaatimuksia

Muuta, mitä?

Varhaiskasvatuksen toteuttaminen:

Velvoite noudattaa kunnan paikallista varhaiskasvatussuunnitelmaa

Yhdenvertaisuusvaateita

Aukioloaikoihin liittyviä määräytyksiä

Vaatimus nettisivuista

Muuta varhaiskasvatussuunnitelman perusteita ja varhaiskasvatustilaa vaativampia velvoitteita

Poikkeusolosuhteet:

Määritelty poikkeusolosuhteiden yleiset toimintatavat

Palvelusetelin maksatusperiaatteet erilaisissa poikkeusolosuhteissa

Kustannukset:

Määritelty nk. hintakatto

Määritelty milloin palvelusetelin maksaminen lopetetaan, mikäli lapsi ei käytä palvelua

30 vrk jälkeen maksatus lopetetaan

60 vrk jälkeen maksatus lopetetaan

Muu aika:

Muita toiminnan kustannuksiin liittyviä

33. Kuinka monta yksityistä varhaiskasvatusta toteuttavaa yksityistä toimijaa kunnassanne on hyväksytty palvelusetelitoiminnan piiriin?

Päiväkotitoiminta

Ryhmäperhepäivähoito

Perhepäivähoito

34. Onko palvelusetelillä ollut vaikutusta varhaiskasvatuksen kysyntään?

Kyllä, millaista vaikutusta

Ei

En osaa sanoa

35. Onko kunnassanne asetettu tavoitetta yksityisen toiminnan osuudesta?

Kyllä, osuus (%)

Ei tarkempaa määrittelyä

36. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lapsien osuus (%) kunnan varhaiskasvatuksessa olevista lapsista 31.8.2020 tilanteessa?

Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lapsien osuus (%)